

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda
Pedagógiai Program

2014 Sárkeresztúr

TARTALOMJEGYZÉK

- Legitimációs záradék**
- 1. Bevezető**
 - 1.1. Az óvoda legfontosabb adatai**
 - 1.1.1. Az óvoda szerkezete**
 - 1.2. Helyzetelemzés**
- 2. Gyermekkép, óvodakép**
 - 2.1. Gyermekkép**
 - 2.2. Óvodakép**
- 3. Óvodai nevelésünk rendszer ábrája**
- 4. Az óvodai nevelés feladatai**
 - 4.1. Az egészséges életmód alakítása**
 - 4.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés**
 - 4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**
 - 4.3.1. Az anyanyelvi fejlesztés, nevelés**
 - 4.3.2. Az értelmi fejlesztés, nevelés**
- 5. Az óvodai élet megszervezésének elvei**
 - 5.1. Személyi feltételek**
 - 5.2. Tárgyi feltételek**
 - 5.3. Óvodai élet megszervezése**
 - 5.3.1. Napirend**
 - 5.4. Az óvoda kapcsolatai**
 - 5.4.1. Az óvoda és a család**
 - 5.4.2. Az óvoda és az iskola**
 - 5.4.3. Az óvoda és az önkormányzat**
 - 5.4.4. Az óvoda és a Nemzetiségi önkormányzat**
 - 5.4.5. Az óvoda és az egyház**
 - 5.4.6. Az óvoda és a Bella István Művelődési ház és Könyvtár**
 - 5.4.7. Az óvoda kapcsolata az egészségügyi intézményekkel**
 - 5.4.8. Az óvoda munkáját segítő intézmények**
 - 5.4.9. Az óvoda kapcsolata a környék óvodáival**

6. **Gyermekvédelem az óvodában**
7. **Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése óvodánkban**
8. **Egészségnevelési és környezeti nevelési alapelvek**
9. **Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvoda feladatai**
 - 9.1. **Játék**
 - 9.2. **Verselés , mesélés,**
 - 9.3. **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc**
 - 9.4. **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka**
 - 9.5. **Mozgás**
 - 9.6. **A külső világ tevékeny megismerése**
 - 9.7. **Munkajellegű tevékenységek**
 - 9.8. **A tevékenységekben megvalósuló tanulás**
10. **A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére**
11. **Az óvodában használatos nyomtatványok**
12. **Minőségi elvek jellemzői**
13. **A program készítésének törvényi háttere**
14. **Felhasznált irodalom**
15. **Mellékletek**
 - 15.1. **A programhoz rendelt eszközfejlesztési terv**
 - 15.2. **Éves tevékenységeink**
 - 15.3. **Befogadási terv**

Legitimációs záradék

Intézmény OM azonosítója: 202875	Intézményvezető: aláírás
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület nevében: szakmai munkaközösség vezető	Szülői szervezet nevében: aláírás
Fenntartó nevében: aláírás	
A dokumentum jellege: nyilvános, megtekinthető a vezetői irodában	
Érvényességének ideje: a kihirdetés napjától 2014.szeptember 1.-től visszavonásig	
Ph.	

A Pedagógiai Program felülvizsgálata, értékelése: 4 évente

A módosítás elindításának lehetőségei:

- ◆ Törvényi változás esetén
- ◆ Intézményi feladat változás esetén
- ◆ A Nevelő testület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelő testület dönt a módosítás elfogadásáról
- ◆ Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, óvoda vezetőségének

Sárkeresztúr, 2014. augusztus 28.

1. Bevezető

„A gyermeknevelés veszélyes dolog, ha sikerül, rengeteg küzdelem és gond az ára, ha nem sikerül, felülmúlhatatlan fájdalom.”

(Démokritosz)

A folyamatos törvényi változások illetve az intézmény szerkezetében bekövetkezett változások tették szükségessé Pedagógiai Programunk átdolgozását. Több éven keresztül, a Kálozi Aranyalma Óvoda és Bölcsőde tagintézményként működünk 2014. augusztus 31.-ig, szeptember 1-től Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda néven önálló intézményként működünk tovább. Mindenképpen szeretnénk megőrizni a korábbi székhely intézmény nevelési értékeit, gyakorlati tapasztalatait, melyekre építve, a helyi sajátosságokat figyelembe véve próbáltuk újragondolni Programunk főbb elemeit.

Nevelési Programunk középpontjában a felszabadultan nevető, tevékenykedő, a természeti és művészeti szépségekre rácsodálkozó gyermek áll.

Fontosnak tartjuk már a beiratkozás perceitől kialakítani a kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot mind a szülővel mind a kisgyermekkel. Az elválás, befogadás nehéz időszakán keresztül a szeretetteljes biztonságot adó óvodai környezetet, csoportközösséget próbáljuk biztosítani az óvodás kor végéig, hogy gyermekeink szívesen, élményekkel telve emlékezzenek óvodánkba töltött éveikre.

Fontos számunkra, hogy gyermekeink aktív részesei legyenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezetüknek. Ismerjék lakóhelyük természeti értékeit, az ott élő emberek hagyományait szokásait. Ismereteiket ebből a természetes környezetből, annak tiszteletben tartásával, megóvásával szerezzék. Ebben segítjük gyermekeinket a Zöld Napok, Gondolkodj Egészségesen! Programok keretein belül.

Munkánk további alappillére a segítség, segítségnyújtás, az egyenlő esélyek biztosítása. A gyermekek, megfelelő fejlődése érdekében segítjük a nehéz körülmények között élő szülőket. Nyitottak vagyunk a különbözőségek elfogadására, így folyamatosan fogadunk Sajátos Nevelési Igényű kisgyermeket intézményünkben. Folyamatosan figyeljük a tehetségek kibontakozását, segítjük fejlődésüket, próbáljuk segíteni őket abban, hogy megtalálják a nekik megfelelő további képzési lehetőségeket. Hangsúlyt fektetünk egymás kulturális értékeinek

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

megismerésére, elfogadására, ezen belül is kiemelt figyelmet szentelünk a roma kultúra megismerésének, délutáni szakkör keretében.

Hisszük, hogy ha az óvodába lépés pillanatától a búcsú pillanatáig kellően derűs légkörben, szerteágazó, változatos tevékenységek felkínálásával vesszük körül gyermekeinket, nem csak egy boldog, vidám óvodáskort adhatunk gyermekeinknek, hanem egy életre szóló életszemléletet, a természet, a család, a nemzet, az egymás elfogadása, segítése terén.

Sárkeresztúr, 2014. augusztus 28.

Rudniczai Rudolfné
Óvodavezető

1.1. Az óvoda legfontosabb adatai:

Az óvodák fenntartója: **Sárkeresztúr Község Önkormányzata-Képviselő testülete**

Címe: 8125 Sárkeresztúr, Fő u. 34.

Telefon száma: 06 25 523 623

Email címe: hivatal@sarkeresztur.hu

A székhely óvoda hivatalos elnevezése: **Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda**

Címe: 8125 Sárkeresztúr, Szent István u. 50/B.

Telefon száma: 06 25 523 630

Fax száma: 06 25 523 630

Email: ovilak@invitel.hu

OM azonosító számunk: 202875

1.1.1. Az óvoda szerkezete

Az intézmény típusa: Óvoda

Engedélyezett csoportok száma:	
Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda	
Összesen: 7 csoport	
Férőhelyek száma összesen: 175.	

Az intézmények nyitvatartása:	
Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda	07:00-17:00
Összevont csoportokkal működik:	
	de. 07:00-07:30 1 csoportban
	du. 16:00-17:00 1 csoportban

A gyerekekkel az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvónő foglalkozik kétheti váltásban. Az óvoda napi 10 órát tart nyitva. Az óvoda nyitvatartási ideje a szülők és a fenntartó igényei alapján kerül megállapításra feladat ellátási helyenként

A program felülvizsgálatát végezték **2014.** június hónapban:

Résztevők:

Az intézményben működő Szakmai Munkaközösség

1.2.Helyzetelemzés

Az Alapító Okirat 3. pontjában megjelölt Káloz Község Önkormányzatának Képviselőtestülete a „helyi önkormányzatról” szóló 1990. évi LXV. Tv. 10. § (1) bekezdés g.) pontjában foglalt hatáskörében eljárva – Sárszentágota Község Önkormányzatának Képviselőtestülete és Sárkeresztúr Község Önkormányzatának Képviselőtestülete egyetértésével – a „közoktatásról” szóló 1993. évi LXXXI. Tv. 37. §’ (5) bekezdésében foglalt tartalommal 2006. augusztus 1-i hatállyal intézményi társulást hozott létre óvodáinak közös fenntartására és működtetésére.

Az intézményi társulás székhelyintézménye: Aranyalma Óvoda, Káloz, tagintézményei: Napraforgó Tagóvoda, Sárkeresztúr, Meseerdő Tagóvoda Sárszentágota.

Mely intézményi társulásból 2013.augusztus 31.-vel a korábbi tagintézmény, a Sárszentágotai Meseerdő Tagóvoda kivált, önálló intézményként működik tovább.

Az intézményi társulás 2014.augusztus 31.-vel megszűnt,intézményünk,a Sárkeresztúri napraforgó Óvoda kiválásával,2014.szeptember 1.-től mint önálló intézmény működik tovább.

Helyzetkép a Sárkeresztúri Napraforgó Óvodáról:

Sárkeresztúr Fejér megye közepén, Székesfehérvártól 20-25 km-re,a 63-as főút mentén Délre fekvő település. Lakosainak száma 2500 fő körül mozog. Iskolával, tagintézményként működő Óvodával, önálló Önkormányzattal, Művelődési házzal, Könyvtárral, Orvosi és Védőnői szolgálattal, Postával, Gyógyszertárral rendelkezik. A szociális ellátás is megoldott: az idősök gondozása, látogatása, gyermekjóléti szolgáltatás is elérhető a településen.

Településünk előregedő korszerkezetű, a látszólagos magas születési arányt ellensúlyozza ezeknek a fiataloknak felnőttkorukban történő elvándorlása, migrációja. A lakosság nagy része a cigány etnikai csoporthoz tartozik. Munkalehetőség kevés van a településen, ezek inkább a hivatali, oktatási intézményekben vannak, illetve mezőgazdasági területen. Az óvodába járó gyermekek szüleinek nagy része segélyekből, családi pótlékból él, de egyre többen vesznek részt a Közmunka Programban is. Munkát nehezen, vagy egyáltalán nem tudnak vállalni a szülők, alacsony iskolai végzettségük miatt. Legtöbbjük a 8 általános iskolai osztályt végezte el, jórészüknék még ez sincs meg, elenyésző a szakamát, érettségit szerzők aránya.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Településünk földrajzi környezete jónak mondható vidéki, falusias környezet, sok fás, ligetes területtel. A falu határában fekszik egy természetvédelmi terület is, melyen az Európában is páratlan szikes tó, a Sárkánytó fekszik, élőhelyet adva nagyon sok állandóan és időszakosan itt élő különleges madárfajnak.

Óvodánk, 2013.-ig két épületben működött 6 csoportos intézményként, egyik épület sem óvodának épült. Az intézmény székhelye, az 1890-es években épült gazdasági épületként, melyet a folyamatos átalakításokkal tették alkalmassá óvodai csoportok befogadásra. Telephelyként működő épülete, a korábbi Termelő Szövetkezeté volt, ez az épület is átalakításokkal vált alkalmassá az óvodai nevelésre.

2013 szeptemberétől egy Óvodabővítési pályázatnak köszönhetően, a korábbi székhely intézmény felújítása, és hét csoportra történő kibővítése következtében, egy szép, korszerű, az óvodai nevelés feltételeinek megfelelő épületben kezdhetjük meg munkánkat.

Csoportjaink átlag létszáma 25 fő, ahol szakképzett óvodapedagógusok dolgoznak, nagyrésztük másoddiplomával, szakvizsgával rendelkezik, leginkább fejlesztő pedagógusi, gyógy testnevelői, inkluzív pedagógusi területeken. Mindegyik csoportban szakképzett dajka segíti a nevelő munkát.

Helyi Nevelési Programunkat nevelőtestületünk írta melyet rendszeresen felülvizsgál és kiegészít. Fő feladatunkként határoztuk meg:

- ◆ *Az egészséges életmód szokásainak megalapozását* - ezért pályáztunk, a Zöld Óvoda programba, mely címet el is nyertünk. Rendszeresen részt veszünk a Gondolkodj Egészségesen programban.
- ◆ *A sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek befogadását, integrálását* - ennek érdekében, már több éve adunk be pályázatot az Integrációs Pedagógiai Programban való részvételre, melyet mindig meg is nyertünk, így sok élményhez tudtuk juttatni óvodásainkat, illetve tudtuk bővíteni eszköz és játék készletünket.
- ◆ *A néphagyomány ápolását* – a tanulási tevékenységeinket, éves tervünket úgy állítjuk össze, hogy a jelentősebb népszokások, hagyományok megjelenjenek a tanév folyamán. Leginkább arra törekszünk, hogy a népszokásokat a településen élő hagyományokhoz híven elevenítsük fel.

Különös figyelmet fordítunk arra is, hogy a településünkön nagy számban élő cigány etnikai csoporthoz tartozó családokból érkező gyermekeket megismerhessék a cigány hagyományokat, ezen belül is a romungro szokásokat, jellegzetes tradicionális mesterségeket, foglalkozásokat.

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1. Gyermekkép

**„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem,
csakis Rád figyelek, és segítek Neked,
ha szükséged van a segítségemre”
(Nagy Jenőné)**

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Csak rá jellemző genetikai struktúrával, tulajdonságokkal, képességekkel, pszichikus sajátosságokkal rendelkezik.

A kisgyermek fejlődő személyiség, érték. Életében nagyon fontos időszak az óvoda. Éppen ezért a családi életből érkező kisgyermek személyiség fejlődésében meghatározó szerepe van az óvodában dolgozó felnőtteknek. Itt kezdődik ismerkedése a nagyvilággal. Ezért nem mindegy, hogy az óvodában milyen hatások érik. Az óvodai nevelésünk el-és befogadó, gyermekközpontú, a családi nevelés elsőbbségére építve a gyermeki személyiség kibontakoztatására, a hátrányok csökkentésére törekszik.

Az a célunk, hogy gyermekeink, akik óvodánkba járnak boldogok, elégedettek, érzelmileg gazdagok, a jóra és szépre fogékonyak legyenek. Olyan légkört biztosítunk, amelyben minden gyermek egyformán jól érzi magát, segítőkész, őszinte lehet, mindenkor vállalhatja tetteit, különbözőségét, aktív részese a mindennapoknak.

2.2. Óvodakép

**„Én azt hiszem, Gyermekeket csak úgy lehet nevelni,
ha az ember megtiszteli azzal, hogy komolyan veszi.”
(Szabó Magda)**

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Óvodánkba többségében hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek járnak. A hátrányos helyzet, ingerszegény környezet hozadéka, hogy gyermekeink igen eltérő fejlődési ütemet mutatnak. Ezért nagyon fontos, hogy ezen gyermekek számára biztosítsuk a szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos, családias óvodai légkört, amiben személyiségük fejlődik, a hátrányok pedig csökkenhetnek.

Óvodánk dolgozóit jellemzi a gyermekek feltétel és előítélet nélküli elfogadása. A gyermeki személyiség pozitív irányba történő alakítását az óvoda valamennyi munkatársának - óvodapedagógus és dajka - folyamatos és tudatos együttműködése és összehangolt munkája biztosítja. Szakmailag felkészült óvodapedagógusok irányításával és megvalósításában arra törekszünk, hogy a gyermekek egyéni képességeikhez képest minél többet fejlődjenek, és alkalmassá váljanak az iskolába lépésre.

Célunk, hogy a családi nevelést kiegészítve olyan gyermekeket neveljünk, akik a világra nyitott, embertársaikat tiszteletben tartó, a természettel harmóniában élő felnőttekké válnak.

Olyan „nyitott” óvodában dolgozunk, ahol a szülő előzetes bejelentés után bármikor részt vehet a csoport életében. A szülő megismeri és elfogadja nevelési célkitűzéseinket, együtt tevékenykedhet velünk ennek megvalósításán. Megismerheti és segítheti a csoport terveit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkció.

Az óvodai nevelés célja:

- ◆ Elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ A hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása, a gyermekek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás és a természetóvás gazdag eszköztárával.
- ◆ Az óvoda közvetetten segítse az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- ◆ Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete segítse a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- ◆ Az *egészséges életmód szokásainak megalapozását* - ezért pályáztunk, a Zöld Óvoda programba, mely címet el is nyertünk. Rendszeresen részt veszünk a Gondolkodj Egészségesen programban.

Nevelési gyakorlatunk folyamatában törekszünk arra, hogy az óvodában valósuljon meg a befogadó a nevelésszemlélet összhangban az egyenlő hozzáférés, az inkluzív és multikulturális nevelés elvével.

Feladatunk az esélyegyenlőség biztosítása, az esélyegyenlőtlenségek további csökkentésére való törekvés, a minden gyermekre kiterjedő (de különösen a HH-s, HHH-s és SNI-s gyermekekre), gyermekvédelem.

Az óvodai nevelés tartalmát a néphagyomány ápolás sokszínű tevékenységrendszere gazdagítja. A gyermek cselekvésén keresztül olyan, a későbbi életére is meghatározó élményeket kap, amelyek a szülőföldhöz, a társakhoz való érzelmi kötődést, a család, a haza szeretetét, az idősek tiszteletét alapozza meg, a múlt és a ma értékeinek figyelembevételével.

Az óvoda nevelés alapelvei:

- ◆ A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- ◆ A hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása, a gyermekek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás és a természetóvás gazdag eszköztárával.
- ◆ A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- ◆ Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.

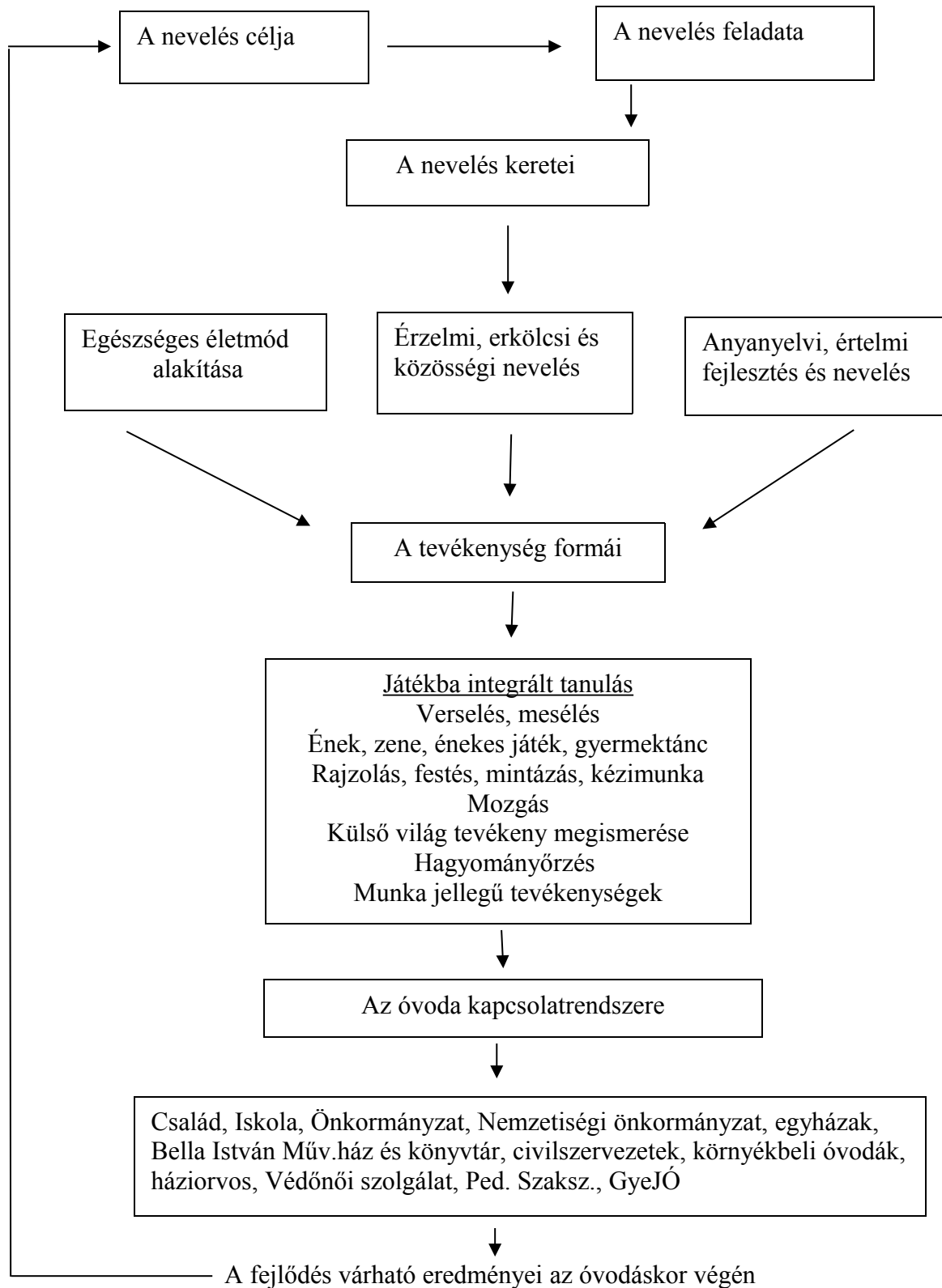
Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ♦ A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- ♦ A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról.
- ♦ E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és egyéni képességekhez igazodó műveltségterületek, emberi értékek közvetítéséről.
- ♦ A kisgyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A roma nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése keretében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a nyelvi nevelést, a multikulturális nevelésen alakuló társadalmi integráció lehetőségét.

Felvállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését. Lásd 7. számú fejezet.

3. Óvodai nevelésünk rendszerábrája

4. Az óvodai nevelés feladatai

- ♣ **Az egészséges életmód alakítása.**
- ♣ **Az érzelmi ,az erkölcsi és a közösségi nevelés**
- ♣ **Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.**

4.1. Az egészséges életmód alakítása

**„Az egészség olyan drága gyöngyszem,
amely minden földi kincsek felett való”
(Pápai Páriz Ferenc)**

Az egészségnek az egyedfejlődés minden szakaszában, a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van. A gyermekkor egyik legjelentősebb szakasza a 3-7 éves kor, mivel ezekben az években alakulnak ki az alapvető egészségi és szociális szokások.

A gyermekek fejlődésének folyamatában több tényező játszik szerepet, így az anatómiai és élettani adottságok, valamint a környezet és nevelés. Ez utóbbi kettő különös jelentőséggel bír.

Az egészségnevelés szoros kölcsönhatásban áll az értelmi képességek fejlődésével, az akarat, a kitartás, az önuralom fejlesztésével. Közismert, hogy egészségi állapotunk mennyire befolyásolja érzelmi – hangulati életünket, embertársainkhoz való kapcsolatainkat, a közösség életében való kiegyensúlyozott részvételünket. A családi szokásokat figyelembe véve – a gyermekek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása, az egészséges testi fejlődés biztosítója. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvodai nevelés feladata:

- ♣ a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- ♣ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- ◆ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- ◆ a környezetvédelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- ◆ a harmonikus és összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- ◆ a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- ◆ a környezetvédelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- ◆ megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően, a családdal együttműködve alakítjuk ki. Az óvodában történő felvétel után igyekszünk minél rövidebb idő alatt, minél alaposabban megismerni a gyermekeket. A gondozási feladatok végzése közben a bensőséges gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka kapcsolatra, megértő, meghitt, családi viszonyra törekszünk. Különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek lelki szükségleteinek harmonikus összehangolására, a napi és heti életritmus, a helyes higiéniai szokások kialakítására.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapvető feltétele a gyermek komfortérzetének kielégítése. Testápolás alkalmával megismerkednek a tisztálkodási eszközök használatával. Akkor alakulnak ki helyesen az egészségügyi szokások, ha ezt minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltatja a gyermekekkel.

Fokozatosan kialakítjuk a helyes öltözködés szokásait. Felhívjuk a szülők figyelmét az alul és túl öltözködés veszélyeire, a rétegeiséget hangsúlyozzuk. A gyermekek ruhája tiszta és praktikus legyen és ezt önmaguk is igényeljék.

Óvodánkban a gyermekek naponta háromszor étkeznek, melyet saját konyha biztosít. Figyelemmel kísérjük a gyermekek étrendjét, hogy változatos, egészséges és vitamindús legyen. Minden csoportban megteremtjük a feltételét a kulturált étkezési szokások kialakításának. A önkiszolgáló feladatok elvégzése, a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermekek önállóvá válását. Azonos időpontokban étkezünk és arra törekszünk, hogy minél kevesebb legyen a várakozási idő, a folyamatosság érvényesüljön.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítését a változatos udvari játékokkal, sokféle mozgásos szabályjátékokkal, népi dalos játékokkal, biztosítjuk. Igyekszünk minél több időt a szabadban tölteni, sétálni, kirándulni, kihasználjuk az udvar adta lehetőségeket, fejlesztve a gyermekek mozgáskoordinációját.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Minden csoportban megteremtjük a nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket /levegőcsere, a zavaró külső és belső ingerek megszüntetése, hangulathoz illő mese, halk zene, megfelelő nagyságú egyenes (heverő) fektető/. Fontos a felnőtt állandó segítőkész jelenléte.

Óvodai környezetünk feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát. Az egészséges életmód alakításának színtere a csoportszoba és a hozzá kapcsolódó helyiségek, óvoda udvara.

Óvodánk tágas udvara sokféle lehetőséget nyújt a változatos játékhoz, van napos és árnyékos terület, virágoskert, homokozó, babaház. A nagy, szabad füves terület alkalmat ad a mozgásos tevékenységre. A természetes anyagokból készült játékok, mászóakák az ügyesség és mozgásfejlesztést szolgálják. Az udvari ivócsap fontos a gyermekek számára. A földdel való játék, homokozás, sarazás a gyermek elemi, ősi szükséglete. A gyermek egészségének védelme érdekében fontos a homok naponkénti lazítása, locsolása, évenkénti cseréje, s jó ha felette árnyékoló védi a gyermekeket az erős napsugárzástól.

A csoportszobák világosak, nagy ablakok szolgálják a természetes fény besugárzását, a levegőcserét. A berendezési tárgyak gyermekléptűek, tisztíthatók, mozgathatók. A gyermekek által használt játékok, eszközök elérhető magasságú polcokon vannak, rendben tartásukban a gyermekek aktívan részt vesznek. A különböző játéktevékenységekhez elkülönített sarkokat, kuckókat alakítunk ki.

Az öltözőkben minden gyermeknek külön, jellel ellátott tároló helye van. Az öltöző világos, padlója könnyen tisztítható. A mosdóban a szerelvények magassága és mérete megfelel a gyermek méreteinek. Mindenkinek jellel ellátott tisztálkodási eszköze van. A WC-ket válaszfal és függöny határolja, tiszteletben tartva a gyermek pszichés igényeit. Az egészséges és tiszta környezet fenntartásának legfontosabb feltétele a korszerű eszközökkel végzett rendszeres és alapos takarítás. Az óvoda helyiségeit, udvarát és kertjét olyan állapotban kell tartani, hogy azt a gyermekek állandóan használhassák.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ◆ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek
- ◆ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- ◆ Zsebkendőjüket önállóan használják
- ◆ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan vizet töltenek a kancsóból.
- ◆ Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést.
- ◆ Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- ◆ Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- ◆ A ruhájukat esztétikusan, összehajtva helyére teszik.
- ◆ A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- ◆ Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés
- ◆ A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék

4.2. Az érzelmi , az erkölcsi és a közösségi nevelés

**„ Ha gyermek elfogadva és
barátságban élnek,
Megtanulják megkeresni a
szeretetet a világon.”
(D. Law Holtz: Egy élet a kezében)**

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy:

- ◆ a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- ◆ a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- ◆ az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- ◆ a óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- ◆ az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának , önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvoda minden dolgozója odafigyeléssel, szeretettel és türelemmel fordul a gyermekek felé, mindig szem előtt tartva, hogy a felnőtt viselkedése minta a gyermeknek.

A csendes, félénk, visszahúzódó gyermeket bátorítással, odafigyeléssel segítjük a beilleszkedésben, a társas kapcsolatok alakításában, sikereiknek együtt örülünk. Az óvodai élet segíti a társas kapcsolatok fejlődését, az én tudat kialakulását.

A befogadástól az óvodáskor végéig törekszünk a családi, nyugalmas, biztonságot nyújtó légkör kialakítására és fenntartására, / kuckók alakítása, stb. /Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei vezérlik, ezért fontos, hogy a gyerekeket kedvező hatások ériék. Olyan környezetet alakítunk ki, ahol minden gyermek fontosnak érezheti magát, mert ötletei, elképzelései megvalósulhatnak.

Ahhoz, hogy a gyermekek csoportjuk aktív, kezdeményező tagjai legyenek, az szükséges, hogy jól érezzék magukat ott, társas kapcsolatokat alakítsanak ki. A jó óvoda mindenekelőtt büntető és félelemkeltő eszközök nélkül, hatékonyan működik. Az óvodában az óvodapedagógus, a dajka és a gyermekek is jól érzik magukat. Középpontban a gyermekekben rejlő lehetőségek kibontakoztatása, a kreativitás fejlesztése áll, ahol a gyerekek nagy horderejű meghatározó élmények egész sorát élik át. Célunk a gyermekek teljes személyiségére ható változás, fejlődés, fejlesztés elősegítése.

Az óvodapedagógus személyes kapcsolatba lép a gyermekekkel, ember az emberrel találkozik, és az óvodapedagógus valódi emberként képes a gyermekekkel együtt megélni a bejárt és a még ismeretlen utakat. Napi munkánkat a gyermek szemszögéből nézzük, elfogadjuk és megértjük a szárnyaik alá vett gyermekek érzéseit, gondolatait. Kapcsolataink nyitottak, nem minősítenek, nem bírálják. Segítik a gyermekeket érdeklő, vagy nyugtalanító kérdések megoldásában. Így az emberi lét kérdései kerülnek előtérbe: a barátság, a személyközi kapcsolatok alakításának, fenntartásának, mélyítésének, a másokra való figyelésnek, az együttműködésnek a képessége. A gyermeket egyedi, különálló, önállósággal, sajátos szükségletekkel rendelkező egyénként nézzük, bizalomra érdemesnek tartjuk.

A gyermekek az óvodai nevelés éveiben is jelentősen különböznek egymástól. Mindig szem előtt tartjuk, hogy a gyermek önmaga lehetőségeihez viszonyítva fejlődjön, fokozottan figyelünk a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésére, fejlesztésére.

Meg kell tanulnunk, hogy a gyermekek érdekei és szükségletei a legfontosabbak. Nem feladatot oldunk meg, hanem együtt élve fejlesztjük minden helyzetben a gyermek személyiségét. A folyamatokban mindig a gyermek a főszereplő, őt kell segíteni, hogy a

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

kívánt irányba fejlődhessen. Az óvodában dolgozó felnőttnek szívügyévé kell, hogy váljon a gyermek-centrikusság!

Ha bensőséges, jó hangulatú és derűs a gyermek – óvodapedagógus, gyermek – dajka viszony, akkor bizalommal fordulhatnak hozzánk a gyerekek, erősebbek lesznek a kötődések, szeretetteljesebbé válik a légkör.

Fontos a szülőkkel kialakítandó jó, együttműködésen alapuló kapcsolat. Az óvoda elsősorban a családi nevelés kiegészítésére törekszik. Az első találkozás, az óvodai befogadás meghatározza a gyermek érzelmi viszonyát az óvodához. Ezért lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek a szülőkkel együtt ismerkedhessenek az óvoda szokásrendszerével. A szülő jelenléte biztonságot ad a gyermeknek az új környezet elfogadásához, a szülő pedig megismerkedik az óvoda belső életével.

Az óvodai beiratkozáskor kisebb ajándékkal várjuk a gyermekeket, bemutatjuk az óvodát. Lehetővé tesszük az anyás befogadást a gyermek egyéni szükségletének figyelembe vételével. A kedves és kedvenc tárgyakat, játékaikat elhozhatják magukkal. A nehezen beilleszkedő gyermekeknél, különösen figyelünk a személyes kapcsolatra / simogatás, ölbe ültetés, stb. /.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok esetében felvállaljuk a családi nevelést segítő tevékenységeket is. A családok megnyerése a szülők bevonása az óvodai életbe, hatékonyabbá teheti munkánkat.

A tevékeny, élmény gazdag óvodai élet segíti a társas kapcsolatok alakulását, a gyermek együttműködését, a csoportnormák betartását. Lényeges, hogy megismerjük és megértsük a gyermek érzelmeit. A különböző tevékenységekben önállóságot, szabadságot biztosítunk. Elvárásainkat egyértelműen és pozitívan fogalmazzuk meg, pontosan megjelölve a határokat. Az óvodai nevelésben, otthonunkban is bizonyos szabályok között élünk, melynek betartása elengedhetetlen a közösségben.

Bevonjuk a gyermekeket a szabályok kialakításába, önmaguk fejlesztésébe, és megtanítjuk a gyermekeknek az együttműködést. Erősítjük az érzelmi kötődést a társas kapcsolatokban. Nincsenek előítéleteink, segítjük elfogadni a másságot.-

Egymás megbecsülését, elősegítik és megerősítik az évek során kialakított csoporthagyományok:

- ◆ nagyok búcsúztatása
- ◆ születésnapok, névnapok megünneplése,
- ◆ óvodás kistestvér pártfogása.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek

Az érzelmi nevelésben, szocializációban fontos szerepe van a közös élményeknek, a közösen végzett munkának. Minden tevékenységben lehetőséget adunk a javításra. Erkölcsi tulajdonságokat fejlesztünk és erősítünk meg, mint őszinteség, figyelmesség, igazmondás, segítőkészség, együttérzést, stb. A tevékenységek fejlesztik a gyermekek akaratát, önállóságát, kitartását, feladattudatát, szabálytudatát. A tevékenységek ismétlődése érzelmi biztonságot ad.

Az óvodai élet hagyományai: Lásd az Éves programjaink fejezetben

A hagyományok ápolásának szerves része a megfelelő ruházat. Az óvodai ünnepeinken a felnőttek és gyermekek az adott ünnepnek megfelelő ruhát viselnek (népi viselet, formaruha).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ◆ Jól érzi magát az óvodában csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel.
- ◆ Elfogadja és tiszteli a gyermekek különbözőségeit.
- ◆ A csoport kialakult szokásrendszerét betartja
- ◆ Önbizalma megfelelő.
- ◆ Feladat és szabálytudata kialakult
- ◆ Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik
- ◆ Az udvariassági formák betartásával kommunikál
- ◆ Tiszteli, becsüli szülőföldjét
- ◆ Igyekszik legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válik az iskolába lépésre.

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4.3.1. Az anyanyelvi fejlesztés, nevelés

**„Az a tény, hogy anyanyelvem magyar,
és magyarul beszélek, gondolkodom, írok,
életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható.”
(Kosztolányi Dezső)**

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben kiemelt, hiszen a 3-6 éves kor a beszédfejlődés legintenzívebb időszak, ekkor fejlődik a beszéd.

Cél:

- ◆ Gyermekeink bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkezzenek.
- ◆ Mindennemű helyzetben tudjanak nyilatkozni.
- ◆ Élményeiket, elképzeléseiket bátran mondják el.
- ◆ Nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

Feladat:

- ◆ Beszélgetésre alkalmas, beszélő környezet megteremtése, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel.
- ◆ Beszédöröm biztosítása: a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Folyamatos beszédlehetőség biztosítása, a gyermekek szókincsének bővítése.
- ◆ Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- ◆ A gyermeki kérdések megválaszolása, a gyermek meghallgatása.
- ◆ A beszédhibák javítása szakemberek bevonásával.
- ◆ A gyermekek már meglévő anyanyelvi képességeinek differenciált, egyénre szabott fejlesztése.
- ◆ Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.

Az óvodai élet egészét áthatja az anyanyelvi nevelés. Fontos, hogy mindig megfelelő és elegendő alkalmat teremtsünk a beszélgetésre, beszéltetésre, ahol is mindig végighallgatjuk a gyermekeket.

Az anyanyelvi fejlesztés során olyan funkciókat fejlesztünk, amelyek az írás és olvasás elsajátításának elengedhetetlen feltételei: beszédértés, beszédészlelés, szókincsbővítés, tiszta, szép beszéd fejlesztése, hangok tiszta ejtése (ha kell, logopédus segítségével), összefüggő beszéd fejlesztése.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatos kiépítésének, az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás szoros összefüggésben állnak egymással.

Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat. Segíti a gyermek önbizalmának kialakítását, a szociális kapcsolatok kiépítését, az iskolai tanulásba való beilleszkedést. A gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Ezért óvodánk a fejlesztési feladatok során a család megismerésétől indul ki. Lehetőséget biztosítunk, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. A nap folyamán bármikor adódhat alkalom beszélgetésre, amikor a gyermekek az otthonról hozott élményeiket elmondják, elmesélik a személyes percekben.

Példamutató, szép beszédünk mintát nyújt és ösztönzést ad a gyermekeknek. Ügyelünk beszédünk stílusára, tempójára, hanglejtésére, a hangsúly, hangerő megfelelő alkalmazására. Beszédünk a gyermek számára érthető, egyszerű és világos. Figyelünk arra, hogy mindenki választ kapjon kérdésére. Dicsérettel és bátorítással ösztönözzük a bátortalanabb, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket. Fokozottan figyelünk a beszédhibával küszködő gyermekekre. Szükség esetén szakember segítségét kérjük.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Az anyanyelvi nevelést tehát, fontosnak tekintjük óvodánkban, valamennyi tevékenységi formában jelen van. A gyermekeket nyelvi fejlesztésben részesítjük, így nem csak beszédük alakul, hanem gondolkodásuk is fejlődik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ◆ Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.
- ◆ Probléma helyzetben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik
- ◆ Képes időrendiséget felállítani
- ◆ Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni
- ◆ Képről mondatokban beszél
- ◆ Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- ◆ Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- ◆ Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani
- ◆ Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését
- ◆ Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt
- ◆ Az értelmi erők, a megismerő képesség kibontakoztatása, aktivizálása, működtetése.

4.3.2. Az értelmi fejlesztés, nevelés

**„Azért vagyok pedagógus, hogy
a természetnek nyers gyémántját
szép vigyázattal csiszoljam kristályba.”**

(Németh László)

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra- valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Cél:

- ♦ Az értelmi erők, a megismerő képesség kibontakoztatása, aktivizálása, működtetése.

Feladat:

- ♦ A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- ♦ Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- ♦ Segítsünk abban minden gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön.

Az óvodás gyermekek spontán, önkéntes módon tanulnak. Az ismeretszerzésben a kíváncsiság motiválja őket. Nagy szerepe van az utánzásnak és a játéknak. A játékon keresztül tapasztalatokat szereznek a megismerő tevékenységek segítségével.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A tudatos fejlesztés feltételei:

- ◆ objektív / külső / feltételek
- ◆ szubjektív feltételek

Objektív feltételek:

Ide tartoznak az óvoda épülete, berendezési tárgyai, udvar, a gyermekek körülvevő környezet.

Szubjektív feltételek

Aktívan együttműködünk a gyermekekkel. Elfogadjuk a gyermekek véleményét, elképzelését, ötletét, javaslatát és mind ezt beépítjük saját fejlesztési tervünkbe. A gyermekek ugyanis saját környezete tapasztalatai, élménye befolyásolják. Erre építjük, tervezzük a gyermekek tevékenységét. A fejlesztés során abból indulunk ki, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli.

Az értelmi fejlesztés, nevelés kulcsfontosságú szereplője az óvodapedagógus. Óvodás korban,

fontos, hogy mit és hogyan mondunk, miként viselkedünk, hogyan öltözködünk. A helyes pedagógusi magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. Olyan nevelő képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel.

Az értelmi képességek fejlesztése

Az értelmi képességek fejlesztése óvodánk egyik fontos feladata. Ahhoz, hogy a gyermek valóságos ismeretekhez jusson a környezetről fejlettségi szintjének megfelelően, ahhoz alapvetően fontos az értelmi képességek /érezékelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás/ fejlesztése. A gyermeki megismerő tevékenység csak céltudatos érzékszerv-működtetés mellett fejlődhet teljes értékűen. Óvodánk az érzékszervfejlesztést tudatosan szervezett gyakorlatok rendszerében valósítja meg, szoros kapcsolatban a gyermek gondolkodásának fejlesztésével. Ilyen konkrét értelmi erőfeszítést feltételező tevékenység pl: rajzolás, mely felkelti és fenntartja a gyermek érdeklődését.

A látás fejlesztésére jó alkalom adódik a színek érzékelésekor, erre gyakorlási lehetőség az ábrázoló tevékenység, a játék és maga a sokszínű természet. A dolgoknak azonban nem csak színük van, hanem egyéb tulajdonságaik, melyeket ugyanúgy észre kell vetetnünk a

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

gyermekkel, tehát meg kell tanítanunk a gyermeket látni. Nagyszerűen fejleszthető a perspektivikus látás a szabadban folytatott szabályjátékkal.

A látás mellett fontos szerepe van a hallásnak. Különösen jó eredménnyel használjuk a zenepedagógiában a hallásfejlesztési gyakorlatokat. A hallásfejlesztés azonban nem merül ki a zenei hallás fejlesztésében, fel kell fedeztetnünk a természet hangjait, amelyek érzékelésére a gyermeket nekünk pedagógusoknak kell megtanítani. Ilyen pl. a rovarok, madarak, természeti jelenségek hangjai. Végül már képesek lesznek újabb hangokat is felfedezni.

Az egyensúly érzékelés fejlesztésére jó alkalmat adnak az udvaron megtalálható felszerelések és a testnevelési foglalkozások. A személyiség alakulásában igen nagy szerepe van a biztonságos mozgásnak, a testi ügyességnek.

A látás mellett nagy szerepe van a tapintásnak. A tapintás a kisgyermek egyik gyakori tevékenysége. Szívesen vesznek a kezükbe minden tárgyat, nem csak nézni, tapintani is akarják őket. Szívesen végzik az ezzel kapcsolatos feladatokat, hiszen cselekvéssel jár.

A megfigyelés fejlesztése:

Az iskolában lépés pillanatára el kell érniük, hogy a gyermek céltudatosan tudjon észlelni, megfigyelni. E feladat elérését előmozdítja / rajzolás, mintázás, képek nézegetése, felnőtt utánpótlása, a játék, séta, kirándulás, stb./.

Figyelemre az összes értelmi tevékenységnél szükség van. Az önkéntelen figyelem felkeltése legkönnyebben a sokszínű érdekes tárgyakkal, tevékenységekkel oldható meg. / színes játékeszközök, változatos, szemléltető eszközök /. A figyelemfelkeltés nem öncélú nevelési feladat, hanem az értelmi erők mozgósításának fontos feltétele.

Emlékezet fejlesztése:

Az óvodáskor kezdetén az emlékezet önkéntelen jellegű, azaz a gyermek még nem törekszik valaminek a tudatos bevésésére és pontos felidézésére. Feladatunk a szándékos emlékezet fejlesztése, hogy az emlékezet kiváljon az észlelésből.

Képzelet fejlesztése:

Az óvodánkban az értelmi képességek fejlesztése körül legsokoldalúbban a képzelet fejlesztésére kerül sor. A játék, mese, elbeszélés, bábozás, az ábrázolás a képzelet, a kreativitás fejlesztésének fontos eszköze.

Gondolkodás fejlesztése:

Mit is jelent?

- ◆ A gyermeki gondolkodásformák átalakítását a felnőtt gondolkodás irányába.
- ◆ A problémamegoldás fejlesztését.
- ◆ A beszéd fejlesztését a gondolkodással egybekapcsolva.

A gondolkodó tevékenység formái:

- ◆ Szemléletes cselekvő gondolkodás.
- ◆ Szemléletes képszerű gondolkodás.
- ◆ Fogalmi, nyelvi gondolkodás / különösen fontos az iskolai életre való előkészítés szempontjából /.

A gondolkodás fejlődése függ a feladatok mennyiségétől és minőségétől.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

Lásd a nevelési területeknél!

5. Az óvodai élet megszervezésének elvei

5.1. Személyi feltételek

Munkakör	fő	Szakképzettséggel rendelkező	fő	
Óvodapedagógus	15	óvodapedagógus	15	
Dajka	7	dajka szakmunkásvizsga	7	
Szakácsnő	1	szakács vizsga	1	
konyhai kisegítő	3			
Egyéb kisegítő(karbantartó,takarító)	1			
élelmezés vezető	1			
Óvodatitkár	1			
Pedagógiai asszisztens	2			

Óvodapedagógusok:

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartásában kizárólag óvodapedagógus végzi. Személye minta a nevelésben. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli. Gyakran előfordulnak, értékellentétek szülők és az óvoda között. Az óvodapedagógus vállalja fel a tapintatos meggyőzést, ha azzal a gyermekek érdekeit védi.

Az óvodapedagógus legyen képes énekével, mesemondásával, bábozásával, alkotásával esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket. Fejlesztésükhöz alkalmazzon egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Az óvodapedagógusnak legyen igénye az önművelésre a körülményekhez képest, teremtsen lehetőséget a szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztéséhez. Személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Az óvodapedagógusi párok tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.

A közösség tagjaiért valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, a döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a legjobb megoldás kialakítását.

Dajka:

A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Nevelőmunkánk során a dajka és az óvodapedagógus tevékenységét összehangoltá kell tennünk. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. A pedagógiai programnak megfelelően kell tevékenykedniük. Az együttműködés, a munkamegosztás tudatos folyamat, melynek tervét, a csoportnaplóban jelenítjük meg /munkatársi értekezletek/. A nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája elengedhetetlen a feladataink megvalósításához./ élelmezésvezető, konyhai kisegítők, /

Pedagógiai asszisztens:

Leginkább az óvodapedagógus segítője a pedagógiai asszisztens, aki aktívan részt vesz a csoportban megvalósítandó nevelési és tanulási tevékenységekben, ahol segíti a lassabban haladó gyermekek tevékenységét, lebonyolítja az óvodapedagógus iránymutatása alapján a kis csoportos foglalkozásokat. Fontos hogy ismerje a rá bízott csoportban a gyermekek és a csoport haladási ütemét, minden segítséget megadjon a leoptimálisabb fejlődésükhöz. Aktívan részt vesz a gyermekek gondozási teendőiben is, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, elfogadó magatartásával formálja a kisgyermekek viselkedését is.

Karbantartó, udvaros:

Az esztétikus, gondozott udvar biztosításához nélkülözhetetlen a karbantartó, kertész személye.

Vezető óvodapedagógus:

A vezető óvodapedagógus koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügy-igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, menedzselési feladatokat. A vezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek felelősségteljes önálló feladat végzését. A vezető munkamegosztásban dolgozik a vezető helyettessel, akiknek a munkáját, főleg adminisztráció terén nagymértékben segíti az óvodatitkár.

A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

5.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda rendelkezik a megfelelő bútorzattal és felszereléssel. A nevelési programban meghatározott feladatok megvalósulása érdekében meglévő eszközállományunkat folyamatosan karbantartjuk, illetve gyarapítjuk. Az óvoda épületét, udvarát, berendezését igyekszünk úgy kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, tegye lehetővé mozgás és játékigényük kielégítését, a gyermekeket tárgyi harmónia vegye körül. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni. Álljon rendelkezésükre minden fejlődésükhöz szükséges anyag és eszköz.

Törekszünk a biztonságos intézmény kialakítására, a balesetveszélyt magában hordozó eszközök használatára vonatkozó szokásokat, szabályokat alakítunk ki, fogalmazzunk meg, gyermekek és felnőttek számára egyaránt.

Olyan tárgyi feltételek kialakítása a célunk, amely a legmegfelelőbb a gyermekek rugalmas, családhoz közeli életének együttes megéléséhez. A csoportszobák bútorai esztétikusak, a gyermekek életkorának megfelelőek. Olyan egyszemélyes játszóhelyeket átalakítunk ki, ahová a gyermekek félre vonulhatnak egyedül, esetleg társal tevékenykedni. A bútorzatnál, játékoknál, és az egyéb berendezési tárgyakkal próbálunk a természetes anyagokhoz

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

közelíteni. A gyermekeket harmóniát árasztó szín és formavilággal próbáljuk körül venni mind a csoportszobában, mind az udvaron.

Valljuk, hogy már óvodáskorban ki kell alakítani a természettel kapcsolatos helyes magatartást. Erre az óvoda udvarának kialakításakor is figyelünk. Az óvoda felújítása, bővítése kapcsán nem csak az épület, hanem az udvari játéokra szánt külső tér is újragondolásra kerül. Óvodánk udvarának alapterülete jelentősen megnövekedett az óvoda épületének szomszédságában elterülő üres telkek összekapcsolásával.

Szeretnénk, ha óvodánk udvara egy színes- virágos park lenne, ahol a virágok tavasztól őszig pompáznának a fű között. Lehetőség szerint magunk ültetjük a virágokat, fákat, bokrokat. Az évszaknak megfelelő udvargondozást együtt végezzük a gyerekekkel. A kialakításnál figyelünk arra, hogy az udvaron elhelyezendő fából készült játékok, eszközök, dísz- és gyümölcsfák, bokrok, virágágyások, és a kellemes füves részek tág teret biztosítsanak a gyermekeknek változatos játékaikhoz, mozgáshoz, tapasztalatcseréhez, az ismeretek mélyítéséhez és alkotó tevékenységekhez. Ugyanakkor lehetőség legyen az évszaknak megfelelő kerti munkák kipróbálására veteményes ágyások kialakításával, illetve a szabadban zajló labda- és futójátékok, edzés jellegű tevékenységek, járművek (futó-bicikli, kerékpár, roller stb.) kipróbálására, zavartalan játszására. Jelenleg is folyamatban van a mozgásfejlesztő játékok bővítése. Az udvarunk osztatlan, így minden csoport együtt játszhat, saját igénye és választása szerint.

Az óvoda tárgyi környezete egyidejűleg (a mindenkori előírásokkal összhangban) biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak és teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

5.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciálttevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeres visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

napirend igazodik a nevelési programban megfogalmazott feladatokhoz. Figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, csak az ebéd és a pihenő időpontja kötött.

Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A csoportokat lehetőleg homogén csoportként próbáljuk kialakítani.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvodai nevelés tervezését valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését, különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvoda által készített nem kötelező feljegyzések, dokumentumok is szolgálják

5.3.1. Napirend

Célunk:

- ◆ Az állandóság biztosítása a mindennapokban, és az érzelmi biztonságot sugárzó légkör kialakítása,

Egész nap folyamán kiteljesedhet a folyamatosság, ami kiküszöböli a játékidő töredezettségét, ugyanakkor tág lehetőséget biztosít az elmélyült, tartalmában gazdagabb, nagy nevelőértékű játéokra.

A reggeli beérkezés időkeretét meglehetősen tágra hagyjuk. Lehetővé téve, hogy a gyermekek ébresztés nélkül keljenek, kialhassák magukat. Ugyanakkor a nagycsoportosoknál az iskolai életre való felkészítés miatt ösztönözzük a szülőket arra, hogy a tanév második felére legkésőbb 8 órára érjenek be az óvodába.

Az évszaktól is függ a napirend – ha az idő engedi minél több időt tartózkodunk a szabad levegőn.

A napirendben az ebéd, a pihenési idő időpontja kötött. Az egyes korcsoportoknál az udvari játékidő az időjárás függvényében 5-10 percet kitolódhat, ezzel együtt a pihenés kezdete is.

A napi és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

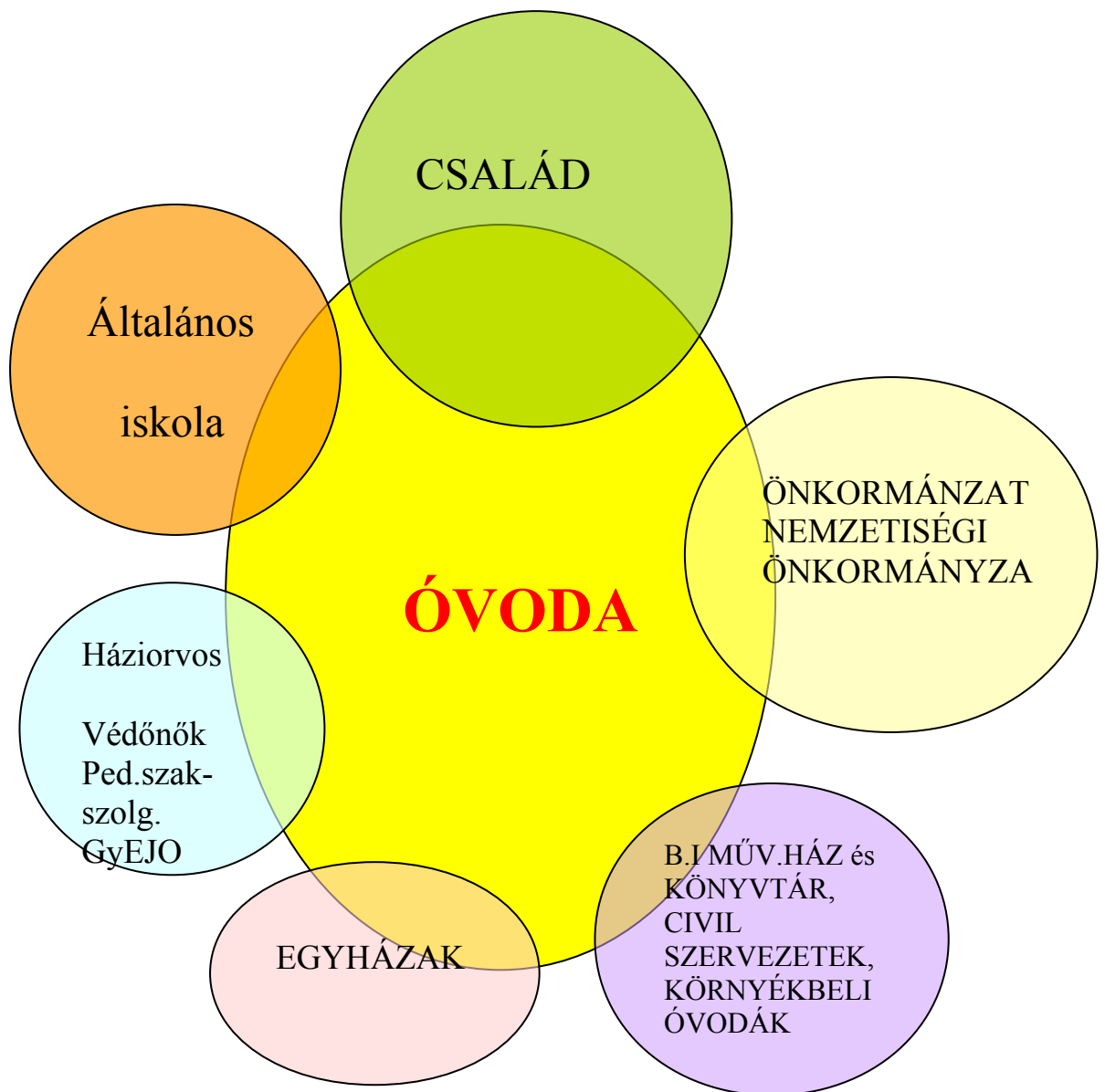
Közös időpont egyeztetést igényel a kirándulás, a csoportközi programok megszervezése

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Időtartam	Tevékenység
07:00 – 10:30	<p style="text-align: center;">JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN</p> <p>Óvodába érkezés, a gyermekek fogadása Szabad játék Játékba integrált tanulás – egyéni, mikro-csoportos tevékenységek: Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, Ének-zene, énekes játék, gyermektánc Mozgás A külső világ tevékeny megismerése Folyamatos tízórai Mosdózás, Beszélgető kör – a csoportszobai játék lezárása Testápolási teendők Öltözés</p>
10.30 – 12.00**	<p style="text-align: center;">JÁTÉK A SZABADBAN</p> <p>Szabad játék az udvaron Mindennapos mozgás, mozgásos játék</p>
12.00**- 13.00	<p>Ebéd Öltözés, testápolási teendők</p>
13.00 - 14.30	<p>Pihenés, altatás mesével, altatódallal, altató zenével</p>
14.30 - 15.30	<p>Ébredés, testápolási teendők Uzsonna Öltözés</p>
15:30 – 17:00	<p style="text-align: center;">JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY AZ UDVARON</p> <p>Szabad játék az udvaron, vagy a csoportszobában Hazabocsátás</p>

** A kiscsoportosok udvari játéka 11.45-ig tart, és így az öltözés is 11.45-kor kezdődik.

5.4. Az óvoda kapcsolatai

Cél:

A hatékony partneri kapcsolatok kiépítése, erősítése, az együttélés, az együtt gondolkodás elősegítése, tapasztalatok átadása, problémák kezelése

5.4.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve végezze a gyermekek fejlesztését. A szülőket partnernek tekintjük a nevelésben. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok ismerjék meg a családi nevelés szokásait, formáit, vegyék figyelembe a szülők javaslattevő, kezdeményező, véleményező indítványait. Hiszen a szülő ismeri legjobban gyermekét, az óvodapedagógus viszont rendelkezik azokkal a pedagógia ismeretekkel, amik a gyermek személyiségfejlesztését szolgálják. Az együttműködés során kölcsönösen kicseréljük egymással nevelési tapasztalatainkat, egységes nevelési szemléletre törekszünk. Bizalmasan, „titokként” kezeljük amit a szülőtől a családról megtudunk. Fontos, hogy az együttműködés során érvényesüljön az intervenció gyakorlat, azaz a segítség családhoz illesztett megoldásai. A gyermek harmonikus fejlődésének, örömteli, boldog életének megszervezése közös feladat. Ebben a munkában fontos, hogy az óvodapedagógus hatékony segítséget nyújtson a szülőnek a családi neveléshez. Ugyanilyen lényeges, hogy a szülők ismerjék az óvoda Pedagógiai programját, az óvodapedagógusok tevékenységét. Ennek feltétele a nevelési célok világos és szemléletes megfogalmazása, megmagyarázása és megismertetése. Alapvető elvárás, hogy az együttműködés bizalomra épülő és folyamatos legyen. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők anyagi, társadalmi helyzete, kulturáltsága a legkisebb mértékben sem befolyásolja a szülőkkel szembeni magatartásunkat. Igyekszünk minden egyes családdal megtalálni a kapcsolatteremtés, az együttműködés legmegfelelőbb formáját. Közös tevékenységeinknek formái változatosak: a személyes kapcsolattól a különféle közös rendezvényekig, amelyet az óvoda és a család teremt meg. Ahhoz, hogy mi is folyamatosan tudjuk mit várnak a szülők az óvodától, időnként közvélemény-kutatást tartunk.

Az óvodai demokratizmust erősíti az óvodában működő Szülői Közösség.

Az együttműködés formái:

- ◆ „Babanap” az óvodában – A nyár folyamán az új gyermekek szülei társaságában ismerkedhetnek az óvodával.
- ◆ A beíratást követően szülőértekezleten találkoznak az anyukák a leendő óvodapedagógusokkal, megbeszélik a Házi rendet, és a Pedagógiai program főbb pontjait.
- ◆ Anyás beszoktatás - Az anya betekintést kap az óvodai életbe, megismerheti a szokásokat, szabályokat.¹

¹ A Pedagógiai Program mellékleteként található meg a Befogadási terv, mely részletesen tartalmazza a befogadás részletes intézményi gyakorlatát.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Családlátogatások - Óvodába lépés előtt, az óvodai élet alatt szükség szerint többször is. E látogatások célja, hogy megismerjük a gyermeket közvetlen környezetében, felmérjük helyét a családban, tájékozódjunk a család nevelési elveiről, szokásairól
- ◆ Naponkénti párbeszéd - Igyekszünk megteremteni a személyes beszélgetés lehetőségét minden olyan esetben, amikor a szülő igényli. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek
- ◆ Nyílt napok – a nevelési év során tervszerűen egyszer szervezünk nyílt napokat az éves munkatervben rögzítve, de a szülői kérésre bármikor lehetőséget teremtünk a napi életbe való betekintésre.
- ◆ Fogadóóra , negyedévi beszélgetések a gyermekek fejlődéséről - A beszélgetések alapját képezik a gyermek negyedéves fejlődéséről készített értékelések
- ◆ Rétegcsoport megbeszélések / szükség szerint/.
- ◆ Az óvodai Szülői Közösség működésének biztosítása – a SzK. munkaterv alapján.
- ◆ Munkadélutánok - a munkatervben foglaltak szerint.
- ◆ Óvodai ünnepek a szülők bevonásával - a helyi Pedagógiai Program szerint.
- ◆ Elégedettségi vizsgálatok - Évenként felmérés készítése a szülők elégedettségéről, az eredmények nyilvánosságra hozatala.

Az együttműködés formái megváltoztathatók, korrigálhatók, ha erre szükség van. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsőde és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógia szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

5.4.2. Az óvoda és az iskola:

A kapcsolattartást az iskolával az óvodai nevelőmunkánk szerves részének tekintjük.

Az óvoda – iskola jó együttműködése segíti az iskolai életbe illeszkedést, különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre. A szoros szakmai kapcsolat építése: az óvodapedagógusok és tanítók között segíti egymás munkájának megismerését a gyermekek érdekében. Az együttműködésben fontos az eltérő szociális háttérrel rendelkező szülők, és gyermekek segítése, hiányos ismereteik pótlása, a tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása, a szülők bevonása a gyermekek iskolai tanulásra való felkészítésébe. Munkánk akkor sikeres, ha a gyermekek örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát.

Az együttműködés formái lehetnek:

- ◆ Hospitálás: óvodai – iskolai látogatás (Októberben látogatást tesznek a volt nagycsoportos óvodapedagógusok az elsősöknél, így munkánk visszacsatolást kaphat. Tavasszal a leendő elsős tanítónők látogatnak el a nagycsoportba.)
- ◆ Közös sport és kézműves délutánok a nagycsoportosok és az elsősök között.
- ◆ Közös szülői értekezlet a tanítókkal.
- ◆ Bemutató foglalkozások iskolában, óvodában
- ◆ Előadások, tapasztalatszerék
- ◆ Az iskola évnyitó ünnepségén az óvodapedagógusok jelképesen is átadják a nagycsoportot az iskolai pedagógusoknak

Az iskolával szervezett programok segítik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtését, a sikeres iskolakezdést.

5.4.3. Az óvoda és az önkormányzat

Az óvoda fenntartója az önkormányzat. Mivel csak részben önállóan gazdálkodunk, napi kapcsolatban vagyunk a hivatal dolgozóival. Munkakapcsolatunk jó, segítő támogatásukat bírjuk. Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók

5.4.4. Az óvoda és a Nemzetiségi Önkormányzat

Együttműködünk a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében. Szükség esetén közös gyűjtéseket szervezünk, közös pályázatokon veszünk részt. Támogatják a cigány kultúra elemeinek beépítését fakultatív programként a pedagógiai munkába (etnikai projektek). Rendezvényeink meghívott vendégei a nemzetiségi képviselők. A közös programokon multikulturális tartalmak közvetítői (pl. cigányzenész az ünnepi programokban).

5.4.5. Óvoda- Egyház

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, amely óvodákban lehetőséget biztosít, speciális szolgáltatások kertében hittan igénybe vételére. Évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyet.

Az együttműködés tartalma

- ◆ Heti rendszerességgel hitoktató foglalkozás szervezése az óvodában
- ◆ Ünnepek előkészítése, templomban szervezett megfigyelés
- ◆ A hitoktató és az egyház vezetőjének részvétele az óvodai rendezvényeken

5.4.6. Az óvoda kapcsolata a Bella István Művelődési ház és Könyvtárral

Az óvoda igény szerint igénybe veszi a művelődési ház színháztermét nagyobb rendezvényeinek lebonyolítására. A nagycsoportos gyermekekkel részt vesz a falukarácsonyi rendezvényen.

A művelődési házban működő klubokkal szoros kapcsolatot tart fenn az óvoda.

Kapcsolatukra a sokszínűség, a konstruktív együttműködés jellemező, melynek alapja az óvodapedagógusok szakmai igényessége, innovációs készsége.

Köszöntik a gyermekek a nyugdíjasokat anyák napján, illetve idősök napján, ők pedig fánkot sütnek a farsangi multságainkra. A Bella Voce kamarakórus színesíti ünnepélyeinket fellépésével (tagjai között több óvodapedagógus is van). A Vihar Lovas Egyesület fogataival illetve lovasaival támogatja a szüreti multságunkat, és a kirándulásainkat, illetve a március 15-i ünnepségünket. Az óvoda nagycsoportosai részt vesznek a települési szüreti felvonuláson. A „Kacifánt” néptáncsoport szintén az ünnepségeink színesebbé tételében van segítségünkre, pl táncház (Ennek a csoportnak a tagjai között is vannak óvodapedagógusok, dajka). A Sárkeresztúri Hölgyek Baráti Köre segítségére a munka délelőttjeinken, az ünnepélyeink előkészületeiben számítunk.

Az óvodai élet jelesebb eseményeire minden alkalommal elhívjuk a klubok képviselőit, és részesei a munkadélutánjainknak is.

Ezeket a tevékenységeket együttműködési megállapodás formában rögzítettük.

A nagycsoportosok rendszeresen látogatják a könyvtárat, könyveket kölcsönözhetnek. A könyvtár vezetője igyekszik vonzóvá tenni számukra a mesekönyveket, a képes ismeretterjesztő könyveket.

5.4.7. Az óvoda kapcsolata az egészségügyi intézményekkel

- ◆ háziorvosi szolgálat
- ◆ védőnői szolgálat

A háziorvos segítségünkre van a napközben esetlegesen előforduló baleseteknél, rosszulleteknél. A Fenntartóval történő megállapodás alapján elvégzi az egészségügyi szűrő vizsgálatokat óvodánkban.

A védőnők gyakran meglátogatnak bennünket, mindig bizalommal fordulunk hozzájuk. Segítik és támogatják a korai be-óvodáztatást, részt vesznek az ennek megvalósításáért végzett munkában. A csoportokban rendszeresen tisztasági vizsgálatot tartanak, tevékenyen közreműködnek a gyermekek fizikális állapotának felmérésében. Az iskolába menő gyermekek esetében elvégzik a látás és hallásvizsgálatokat. Igény szerint előadást tartanak a szülőknek közös szülői értekezleten, részt vesznek az egészségnapokon, bemutatót tartanak, beszélgetnek a gyerekekkel.

5.4.8. Az óvoda munkáját segítő intézmények

◆ Szakértői Bizottság

A problémás fejlődési ütemű gyermekek vizsgálata óvónői kérésre szülői egyetértéssel.

◆ Logopédus

Az óvodában logopédus végzi ingyenesen a rászoruló gyermekek beszédfejlesztését és dyslexia szűrését.

Az együttműködés tartalma:

- ◆ Nyelvi kommunikációs zavarok javítása.
- ◆ Folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal.

- ◆ Szülőkkel való kapcsolattartás.
- ◆ Szülői értekezleteken való részvétel.
- ◆ Dyslexia szűrővizsgálat elvégzése
- ◆ Havonkénti esetmegbeszélések

◆ **Gyermekjóléti Szolgálat**

1997 novemberétől az új Gyermekvédelmi törvény előírja Gyermekjóléti Szolgálat megalakítását. Napi kapcsolatot alakítunk a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival. A gyermekjóléti és családsegítő szolgálat szakembereivel együttműködve segítjük a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és családok életkörülményeinek javítását.

Kapcsolattartás formái:

- ◆ Havonkénti esetmegbeszélések
- ◆ Évi 1 alkalommal települési tanácskozást tart a gyermekjóléti szolgálat, melyen részt vesz a gyermekorvos, a gyermekvédelmi felelős, a védőnő, a gyámügyi előadó, az óvodavezető és a körzeti megbízott.
- ◆ Közös családlátogatások
- ◆ Összefogás a rászoruló gyermekek érdekében

5.4.9. Az óvoda kapcsolata a környék óvodáival

Bemutató foglalkozásokat tartunk, továbbképzéseket szervezünk.

Hospitálási lehetőséget biztosítunk.

Bemutatókon, előadásokon, hospitáláson részt veszünk, egymás munkáját megismerjük

6. Gyermekvédelem

"Azokban a családokban, ahol szeretet és együttérzés fűzi össze az embereket, a gyerekek sokkal sikeresebbek és boldogabbak. Ha ettől a környezettől megfosztják a gyereket, azzal az egész életét, jövőjét tönkreteszhetik. A gyereknevelésben a szeretet a leghatékonyabb eszköz." / Tendzin Gjaco/

Óvodánkban a gyermeklétszám egyre növekszik, és sajnos egyre többen vannak a hátrányos illetve halmozottan hátrányos, valamint a veszélyeztetett szocio-kulturális környezetből érkező gyermekek. Így a gyermekvédelmi munka kiemelt jelentőséggel bír.

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet. Fontos feladatunknak tartjuk, az egyéni sorsok figyelemmel kísérését, a velük való törődést, segítségnyújtást. Munkánk során fő elv: a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése, a gyermek iránt érzett felelősség, az esélyegyenlőség megteremtése. Mindezt eredményesen csak szerető-elfogadó, tapintatos nevelői attitűddel érhetjük el, mely egyaránt meghatározó kell, hogy legyen a gyermekekkel való bánásmódon túl, a családdal való kapcsolattartásban is.

Minden óvodapedagógus kiemelt feladatai, közé tartozik a gyermekvédelmi munka. Fő feladatunk a prevenció, azaz a veszélyeztetettség kialakulásának a megakadályozása (ez az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelős közös felelőssége).

Az óvoda gyermekvédelmi munkája a gyermek és ifjúságvédelmi alapellátáshoz tartozó jelzőrendszer szerves része. Az óvodában gyermekvédelmi megbízott van, aki ezt felelősségteljes munkát ellátja.

Összehangolja a munkát az óvodapedagógusok, gyermekorvos, védőnő, a települési és kisebbségi önkormányzat illetékesei között.

A gyermekvédelmi munka fő feladatai:

- ◆ Törekszünk a családok minél alaposabb megismerésére.
- ◆ Erősítjük az óvoda-család minél szorosabb együttműködését.
- ◆ Biztosítjuk a gyermeki jogok érvényesülését. Szükség esetén felvesszük a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- ◆ Jó kapcsolatot építünk ki a gyermekjóléti jelzőrendszer tagjaival.

Esélyegyenlőség biztosítása:

- ◆ Fokozott figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába való beíratására.
- ◆ Figyelemmel kísérjük a rendszeres óvodába járást.
- ◆ Elősegítjük a gyermekek zökkenőmentes beilleszkedését.
- ◆ A szociálisan hátrányos családok gyermekeinek biztosítunk tornaruhát, illetve ünneplő ruhát.
- ◆ Minden kisgyermekben szunnyadó értékek vannak, a mi küldetésünk, hogy felfigyeljünk rájuk és fejlesszük azokat. Ez a megállapítás kell, hogy szolgálja a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és fejlődésben lemaradt gyermekeknek készülő fejlesztő és felzárkóztató terveinket.

Szociális hátrányok enyhítése:

- ◆ Szükség esetén rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra javasoljuk azokat a szülőket, akik időszakos fenntartási gondokkal küzdenek.
- ◆ Ruhát és egyéb gyermekfelszerelést gyűjtünk, amit az óvodában használunk. Bolhapiacot tartunk, ahol cserébe vagy csekély anyagi érték ellenében válogathatnak a szülők gyermekeik számára. Az összegyűlt pénzt óvodai kirándulásra használjuk fel, így azokat a gyermekeket is el tudjuk vinni, ahol a szülőknek ez gondot okozna.
- ◆ PET palack, papír és egyéb újrahasznosítható termékek gyűjtését szervezzük a településen. A befolyt összegből a gyermekek kirándulását is tudjuk támogatni.

7. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése óvodánkban

Intézményünk, az Alapdokumentumban foglaltak szerint, részt vesz a szakértői véleménnyel rendelkező, Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésében, amennyiben a Tanulási Képességeket vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs bizottság befogadó intézményként kijelöl bennünket.

Alapdokumentumban megjelölt Sajátos nevelési igényű gyermekek kategóriái:

- ◆ Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek
- ◆ Beszéd fogyatékos gyermekek
- ◆ Mozgásszervi fogyatékos
- ◆ Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral)

Óvodai Pedagógiai Programunk készítésénél, és a napi gyakorlat során figyelembe vesszük, a Sajátos Nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit.

Az integrált neveléssel kapcsolatos általános irányelveink:

- ◆ A Sajátos nevelési igényű gyermekeknél is törekszünk a nevelés általános célkitűzéseinek a megvalósítására.
- ◆ Fontos feladatunk, hogy az integrált óvodai nevelés hatására, fejlődjön a sérült kisgyermeknél is az alkalmazkodó képesség, akaraterő, önállóság, az érzelmi élet, és az együttműködés.
- ◆ Törekszünk az intézményi környezet igény szerinti kialakítására, tárgyi és személyi feltételek biztosítására. Amennyiben a személyi feltételek intézményünkben nem adóttak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- ◆ A rehabilitációs tevékenységet team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a dajkák vesznek részt.
- ◆ A rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztő foglalkozások a napi óvodai életben beágyazottan kerülnek megszervezésre. A fejlesztő foglalkozások a

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

gyermek egyéni igényeihez és a szakértői vélemény által meghatározott fejlesztési területekhez igazodnak részben a többi gyerekekkel történő munka során differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni, mikro csoportos foglalkoztatási formában valósul meg. Tervezése és rögzítése a gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentumában történik meg. A fejlesztési terv kialakításában gyógypedagógus vesz részt, továbbá a team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő habilitációs, terápiás foglalkozásokra.

- ◆ A társadalmi befogadás szemléletének kialakítását, tűztük ki célul a sérült társaikkal együtt nevelt gyermekeknél is a befogadó, empatikus, segítő viselkedésformák napi alkalmazása. kialakítása során.

A habilitáció általános céljai:

- ◆ törekvés a sérült funkciók fejlesztésére, kompenzálására, helyreállítására a meglévő ép funkciók segítségével
- ◆ A különböző funkciók közötti egyensúly kialakítása
- ◆ A pozitív önértékelés kialakulása érdekében az ép tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- ◆ A szükségessé váló speciális eszközök használatának elfogadtatása, támogatása, használatuk megtanítása

A habilitáció fő területei:

- ◆ Az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinezteziás fejlesztése
- ◆ a motoros készségek fejlesztése
- ◆ a beszéd – és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén az alternatív kommunikációs eszközök használatával
- ◆ szociális készségek fejlesztése
- ◆ értelmi készségek fejlesztése
- ◆ az önellátás készségeinek fejlesztése

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- ◆ Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- ◆ Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- ◆ Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- ◆ Lehetőségeinkhez mérten támogatjuk a családokat abban, hogy gyermekük a település óvodájában kerüljenek ellátásra, ezzel is csökkentve a család anyagi terheit
- ◆ A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Lehetőség szerint az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-2 fő.
- ◆ Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

A sérülés specifikus fejlesztés feladatai:

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek:

„Az értelmi fogyatékos a központi idegrendszer fejlődését befolyásoló örökletes és környezeti hatások eredőjeképpen alakul ki, melynek következtében az általános értelmi képesség az adott népesség átlagától-első életévektől kezdve- számottevően elmarad, és amely miatt az önálló életvezetés jelentősen akadályozott.”

(Czeizel Endre)

Az értelmi fogyatékos osztályozása IQ szerint a WHO által:

- ◆ **enyhe értelmi fogyatékos IQ 50-70**
- ◆ közép súlyos értelmi fogyatékos IQ 35 – 50
- ◆ súlyos értelmi fogyatékos IQ 20 – 35
- ◆ legsúlyosabb értelmi fogyatékos IQ 0 -20

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztésének sikerességének szempontjából előnyt élvez integrált óvodai nevelésük. Fejlődésük ebben a közegben várhatóan eredményesebb, mint gyógypedagógiai óvodába járó társaikénak.

Az óvodai nevelés során kiemelt feladatunk:

- ◆ fontos olyan tanulási szituációk teremtése, ahol a spontán tanulás lehetősége előtérbe kerül
- ◆ olyan élmények, tapasztalatok nyújtása ahol lehetőség nyílik a társakkal történő együttműködésre, tapasztalatok és minták elsajátítására
- ◆ a kommunikáció folyamatos és széleskörű fejlesztése
- ◆ folyamatos konzultáció a gyermek fejlesztésében közreműködő gyógypedagógussal

A beszéd fogyatékos gyermek:

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőképesség nehézségében, a beszédszerveződés nehézségében, a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban, a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulnak meg.²

A beszéd- és nyelvi problémák zavara mellé társulhatnak még különböző részképesség zavarok, magatartási zavarok melyek jelentősen megnehezítik a gyermek beilleszkedését az adott csoportba.

Az óvodai nevelés során kiemelt feladatunk:

- ◆ gyógypedagógus részvételével történő komplex állapot felmérés, a fejlesztés irányának a meghatározása
- ◆ az aktív, állandó kommunikációra, nyelvhasználatra készítő közeg kialakítás
- ◆ a tapasztalatok, sokoldalú megközelítése, átadása egyidejűleg több csatornán történő megjelenítése
- ◆ a folyamatos kommunikációra épülő társas szituációk kialakítása, szervezése
- ◆ kiemelt feladat az értelmi, mozgásos és észlelési funkciók, és a vizuomotoros koordinációs képességek fejlesztése

- ♦ a szülők folyamatos tájékoztatása, együttműködés az egyéni fejlesztési terv

Mozgásfogyatékos gyermekek

A mozgás szervrendszer két részének, a tartó (a csont-és ízületi rendszer), illetve a mozgató (izom és idegrendszer) rendszernek a működése egymástól elválaszthatatlan, bármelyik résznek a sérülése a másik rész funkció zavarával jár együtt. A funkció zavar minden esetben visszahat a mozgásra, gátolja, károsítja azt. Amennyiben ez a funkciózavar tartós vagy maradandó akkor mozgáskárosodásról, gyógypedagógiai elnevezés szerint mozgásfogyatékosról beszélünk.

A mozgáskárosodás a gyermekeknél olyan, az átlagostól eltérő fejlődési előrehaladást eredményezhet, amely különleges egészségügyi és pedagógiai gondoskodást igényel. A mozgásfogyatékos gyermek, a károsodás mértékétől függően, jól integrálható ép mozgású gyermekek közé.

Az óvodai nevelésnél kiemelt feladatunk:

- ♦ A nevelésnek a gyermek életkorához, és a károsodás mértékéhez kell illeszkednie.
- ♦ A mindennapi óvodai életben a szomatopedagógus útmutatását, tanácsait követve fejlesztjük a gyermeket.
- ♦ A mozgásos feladatoknál olyan szituációk teremtése, amiben a mozgásfogyatékos gyermek is sikerélményekkel gazdagodhat.
- ♦ A csoportba járó gyermekekben kellő tolerancia, segítőkészség kialakítása.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok háttérében részképesség zavarok, hiperkinetikus (felfokozott mozgásérzékelés) vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az óvodai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy mindezek halmozódása áll. Nem határozhatók meg egységes jellemző jegyek, az egyes állapotok, tünetek a funkciógyengeségtől a személyiség komplex zavaráig, a teljes funkcióképtelenségig terjedhetnek. A részképesség zavarok gyakran az érzékszervi fogyatékosnak látszatát kelthetik, a hiperaktivitás, a nyugtalanság, a túlmozgások, a figyelemzavar előfordulásakor a gyermek általánosan gyenge képességűnek vagy rosszabb esetben értelmi fogyatékosnak tűnhet.

Az óvodai nevelésnél kiemelt feladatunk:

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ A fejlesztésekor törekedni kell a pszichológiai és a fiziológiai tényezők összhangjára.
- ◆ A fejlesztés tudatos és tervszerű, amelyben a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.
- ◆ A módszerek megválasztásakor, alkalmazásakor figyelembe vesszük a gyógypedagógus útmutatásait, és a kijelölt feladatokat.
- ◆ A fejlesztés fontos elve a transzferhatások tudatos kihasználása, ami a hierarchikusan egymásra épülő részképességek kölcsönhatását, erősítését jelenti.
- ◆ A tanulási és magatartászavarral küzdő tanulók nevelése, oktatása megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.
- ◆ A fejlesztés nem nélkülözheti a szülő támogató együttműködését

Fontos szót ejtenünk a fent felsorolt kategóriákon túl azokról a kisgyermekről is akiknél az egyes fogyatékoságok együtt járnak más fogyatékoságokkal, képességbeli elmaradással is. Számukra az egyéni fejlesztés során figyelembe vesszük a társuló fogyatékoság típusát és ehhez is igazítjuk fejlesztési módszereinket, a fejlesztés tartalmát. A társuló fogyatékoság jellegének megfelelően biztosítjuk a kisgyermek számára a megfelelő gyógypedagógust is.

8. Egészségnevelési, és környezeti nevelési alapelvek

1. Egészségnevelési alapelvek

A 20/2012.(VIII.31)EMMI rendelet a következők határozza meg az egészségnevelési alapelveket az oktatási, nevelési intézményekben:

128.§ (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben

128.§ (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Óvodánkban ezek a következőkben jelennek meg:

- a) Egészséges táplálkozás,
 - új ízek megismertetése, megszerettetése
 - friss zöldségekből való főzés
 - zöldség, gyümölcsnapok – saját kertből, óvodai konyháról, szülők felajánlásából (szülők nevelése az egészséges táplálkozás irányába)
 - a hal gyakoribb, változatosabb megjelenése az étkezésben
- b) Mindennapos testnevelés, testmozgás,
 - A játékos mozgás a szabadlevegőn, vagy a teremben váljon hangsúlyossá
 - A mozgás váljon örömforrássá, kedvvel és aktívan vegyen benne részt minden gyermek minden kényszer nélkül.
 - Séták a friss levegőn
 - Erdei kirándulások az évszaknak megfelelően
 - Gyakoribb sportnapok szervezése
 - Az óvoda udvara adta lehetőségek kihasználása a mindennapos testnevelésben
 - Tehetség gondozás - foci

- c) Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
 - szülőkkel együtt való tevékenységek – szülő-gyermek kapcsolat erősítése (családi délutánok, délelőttök, kirándulások, nyílt napok, ünnepélyek)
- d) Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
 - a gyermek megóvása a testi, lelki, verbális, kommunikatív bántalmazástól, mellőzéstől.
 - pozitív tulajdonságok hangsúlyozása, megerősítése
 - bátorító nevelésre törekvés
- e) Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
 - a gyermekek által észlelhető balesethelyzetek megismertetése, ennek jelzése az óvónő felé (orrvérzés, csípés, elesés...)
 - szituációs játékok
 - jelrendszer (piktogramok) alkalmazása az udvari játékokon a baleset megelőzés érdekében
 - a séták során láthatósági mellények használata
 - napközben a bejárati kapu zárása
- f) Személyi higiéné
 - Tisztálkodási szokások rögzítése (alapos kézmosás, kéztörlés, WC használat, száj higiéné)
 - étkezési szokások kialakítása, rögzítése (ülve étkezés, kanállal, villával étkezés, szalvéta használat)
 - fésülködés

2. Környezeti nevelési elvek

Célunk:

- ◆ Olyan gyermekek nevelése, akik a természetes környezet szépségeire nyitottak, ezeket tudják értékelni, majd a természettel harmonikusan tudnak együtt élni.

Feladat:

- ◆ Környezeti értékek megismertetése, természetvédelem
- ◆ Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása
- ◆ A környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ anyag és energiatakarékos üzemeltetés, a felnőttek példamutatása

A célok elérését szolgáló tevékenységek:

- ◆ A környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő tevékenység formájában
- ◆ Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja (szelektív hulladékgyűjtés, lakó és óvoda környezet közös megóvása)
- ◆ Közös tevékenységek a szülőkkel
- ◆ Zöld napok megünneplése

9. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

- ♣ **Játék**
- ♣ **Verselés - mesélés**
- ♣ **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc**
- ♣ **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka**
- ♣ **Mozgás**
- ♣ **A külső világ tevékeny megismerése**
- ♣ **Munka jellegű tevékenységek**
- ♣ **A tevékenységekben megvalósuló tanulás**
- ♣ **A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére**

9.1. Játék

"Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk mire megy a játék. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle." (Varga Domokos)

A játék a gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, nevelésünk leghatékonyabb eszköze.

A játékban fejlődik legkorábban és legteljesebben a gyermeki személyiség. -

A gyermekben a játék során olyan tulajdonságok fejlődnek ki, melyek később a társadalomban való beilleszkedést is segíti. A játékoságot biztosítani kell valamennyi területen, hiszen így érhető el a gyermekek komplex személyiségfejlesztése.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban a szülő, fokozatosan a társak szerepe válik meghatározóvá.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A hagyományos falusi társadalomban a kisbábát gyakorlatilag megszületésétől körül vette a játék. E játékok segítségével tanulta meg, hogy hol vannak testének határai, „hol kezdődik, és hol végződik a környező világ. A játékok olyan feladatokat állítottak a gyermekek elé, amelyeket ők is meg tudnak oldani, s ennek segítségével kialakult önértékelésük. Szerepe volt a szabálytudat kialakításában is, mely a közösségi viselkedés fontos eleme.

Cél:

- ◆ A gyermekek minden tevékenységet játékként élhessenek meg, a valóságot a játékon keresztül fedezzék fel.
- ◆ Elődeink népi gyermekjátékainak összegyűjtése, felelevenítése.

Feladat:

- ◆ A játék feltételeinek megteremtése / megfelelő légkör, hely, idő, eszköz/.
- ◆ Élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.
- ◆ A játék továbbfejlesztéséhez a lehetőségek biztosítása az óvodapedagógus feladata, jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- ◆ A gyermek fejlődését elősegítő játékfajták biztosítása.

Az óvodáskorú gyermek alapvető szükséglete, spontán, szabad tevékenysége, örömforrása a játék. A gyermekek fejlődésében meghatározható jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma.

A játék közben spontán ismeretterjesztés, a felfedezés, a felfedezés az önálló alkotás hatással van a gyermek gondolkodásának, értelmi képességeinek kibontakoztatására. Fejlődik az észlelés, megbízhatóbbá válik a megfigyelés, tartósabbá az önkéntelen és szándékos figyelem, az emlékezetbe vésés képessége. A „mintha” helyzet, a „mondjuk, hogy”-ok létrehozása, az „aha élmények” átélése gazdagítja az érzelmeket. A játékesemények szüntelen formálása mozgásban tartja a gyermek képzeletét. A játékot kiváltó és kísérő érzelmek és ötletek fokozzák a közlési vágyat, s ezáltal fejlődik beszédképességük, gyarapodik szókincsük, alakulnak társas kapcsolataik. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék feltételei:

A gyermek kiegyensúlyozottságához, közösségi életük fejlődéséhez szükséges nyugodt családi légkör a játékra közvetlenül is hatással van és ehhez az egész óvoda hangulata is hozzájárul.

Nyugodt, családi légkör kialakításához, a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtéséhez az egész óvoda hangulata hozzájárul. Ide tartozik az óvoda helyiségeinek esztétikuma, higiéniája, az óvoda udvarának felszereltsége és ápoltsága.

Az óvoda dolgozóinak külső megjelenése, egymáshoz való viszonya, a dajkák - óvodapedagógusok, a csoportok és óvodapedagógusok közötti kontaktus és a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében az elvárások összhangja, élmény dús hatásrendszer biztosítása, egészséges életritmus, rugalmas napirend.

Megfelelő hely biztosítása:

A csoportszobát úgy rendezzük be, hogy figyelembe vesszük a gyermekek életkori megoszlását, fiúk és lányok arányát. Biztosítunk minden tevékenységnek elegendő és kényelmes helyet a gyermekeknek. Lehetővé tesszük, hogy kedvük és játékuk szerint átrendezhessék a termet. Meghitt kuckókat, sarkokat, alakítunk ki, melyek egy-egy játékra motiválnak.

Játékidő biztosítása:

A szabad játék védelmét a napirendben megfelelő időtartam biztosítja. A várakozási idő kiküszöbölésével, a testápolásra, öltözködésre, étkezésre, alvásra és pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a játék rendelkezésére áll. Az óvodapedagógus által kezdeményezett, választható és kötelező tevékenységek időtartama a nagyok esetében sem haladja meg a 20-25 percet. A nap folyamán a délelőtti és délutáni játék egyenértékű.

Játékszerek és játékeszközök:

Nem szűkíthetők le a készen vásárolható játékszerekre. Legalább annyira fontosak a félkész elemek, s különböző alapanyagok biztosítása. Figyelembe vesszük a gyermekek az egyéni fejlettségekből adódó különbségeit. A játékeszközeink tartósak, tisztíthatóak, esztétikusak. A gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek. A hagyományos játékszerek mellett / építőkocka, legó, dominó, baba, stb./, jól ha van un. Kincsesláda,

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

amibe azokat a dolgokat gyűjtjük, amelyek már nem kellenek ugyan, de a gyermekek felhasználják játékukhoz, / gyufásdobozok, flakonok, maradék anyagok, fonalak, régi táskák, kalapok, stb./.

Élmények biztosítása: az otthonról hozott és közösen szerzett élményeknek, tapasztalatoknak egyaránt nagy szerepe van a gyermekek játékának fejlődésében, melyet maximálisan kihasználunk.

Játékirányítás:

- ◆ Főként a beszoktatás idején – együtt játszunk a gyermekekkel
- ◆ A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte azokat a feltételeket teremti meg, amelyek hatással vannak a játékra, biztosítja az élményszerű elmélyült játék kibontakozását. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesítése.
- ◆ Viselkedésünk, magatartásunk modell a gyermekek számára. Csak akkor érthetjük meg a gyermek játékát, ha mi magunk is szeretünk játszani!
- ◆ A gyermekek saját elgondolásait, ötleteiket valósíthatják meg saját játékukban.
- ◆ Az óvodapedagógus irányítása, ha nyugodtan játszanak a gyermekek, vagy a játékot veszélyeztető helyzetek nem jönnek létre, legyen szemlélő, játékot követő.
- ◆ Szükség és igény szerinti együttjátás mértékét és módját mindig a konkrét játékhelyzetnek a csoport és a gyermek fejlettségének, igényének megfelelően alkalmazza.
- ◆ Kiscsoport esetében – ha szükség van rá – legyen játékot kezdeményező, támogassa önállóságra törekvésüket a játékfajták és a játszótársak megválasztásában is.
- ◆ Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak ötletszegények.
- ◆ Akkor avatkozzon be az óvodapedagógus a játékba, ha a gyermekek egymást zavarják, durvák egymáshoz, vagy veszélyeztetik egymás testi épségét.
- ◆ Teret, lehetőséget biztosítunk az építő játéokra, barkácsolásra, dramatizálásra, dalos játékra.
- ◆ Állandó helyet biztosítunk a különböző vizuális tevékenységeknek.

- ◆ Befogadjuk a gyermekek otthonról hozott játékeit.
- ◆ Megismertetjük őket új szabályjátékokkal, népi gyermekjátékokkal.
- ◆ Készítünk „fejlesztő” játékokat.
- ◆ Nyílt napon, játék délelőttön, sportnapokon, játszóházban személyes példát, módszertani segítséget adunk a játékhoz, a játékban tanuláshoz.

A játékfajták megjelenési formái

Gyakorló játék:

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett különféle manipulációk. Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadnak, melynek során az ismétlések hatására a gyermek különböző képességeit gyakorolja.

- ◆ Hang és beszéd játékos gyakorlása /halandzsa/, ritmikus szavak utánzása, szavakhoz kapcsolódó játékos mozgás.
- ◆ Mozgást gyakorló játékok /lépcsőzés, húzgálós játékok/.
- ◆ Játékszerek, eszközök rakosgatása /kockák felrakása/.
- ◆ Játék különböző anyagokkal /homokszórás, vízöntögetés/.

Szerepjáték:

A szerepjátékban a gyermek tapasztalataikat, eddigi ismereteiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A felvállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóságból számunkra lényeges mozzanatok. Megjeleníti a felnőttek és a gyerekek közötti kapcsolatokat, és közben elsajátítanak új magatartásformákat. Kedvező csoportlétkörben, megértő elfogadó óvodapedagógusi magatartás esetén az azonosulás intenzívebb.

- ◆ Egyszerű szabálykövetések – a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályok elfogadása és betartása – alá-fölérendelt szerep elfogadása.
- ◆ A környezet eseményeinek, jelenségeinek és élményeinek beépítése az önálló vagy csoportos játékba.

Ezek növelik a gyermek beszédaktivitását, segítik a gyermeket szociális fejlődésében. A szerepjátékok lehetőséget adnak a felnőtt-gyermek és a gyermek-gyermek közötti párbeszédre.

Építőjáték:

A gyermek a különféle hasábokból, konstrukciós játékokból, építő elemekből építményeket, játékszereket, tárgyakat hoz létre. A spontán készült építményeket fokozatosan felváltja a bonyolultabb alkotások létrehozása, az elképzelt tárgy pontos megközelítése, a játékelemek biztos kezelése.

A különböző anyagok, eszközök kombinálásával készült modelleket a gyermekek felhasználják egyéb játékaikban /pl. mozgásos, dramatikus, utánzásos játékban/.

Dramatikus játékok, bábozás:

Elsősorban a gyermekek irodalmi élményeinek szabadon választott, kötetlen formában történő feldolgozása a dramatikus játék. A gyermekek saját elgondolásaik alapján játsszák el a cselekmény menetét. Ehhez az óvodapedagógus gondoskodik a különféle eszközökről, jelmezekről és különböző szerepeket jelző kellékekről, ami legyen a gyermek számára mindig elérhető. Segíti az emberi kapcsolatok formálásában, helyes viselkedési minták elsajátításában, negatív élmények feldolgozásában. A gyermekek által készített bábokkal nemcsak a gyermekek, hanem az óvodapedagógus is bemutathat egy-egy jelenetet, ez még inkább utánzásra serkenti őket.

Szabályjáték:

Lényege a szabály betartása, melyek nem mindig azonosak, a játék folyamán változhatnak, sőt a gyermekek maguk is alkothatnak játékszabályokat.

Mozgásos szabályjátékok:

- ◆ testnevelési játékok, dalos, mondókás, népi játékok, fogócskák, bújócskák,

Értelmi képességüket fejlesztő játékok:

- ◆ különböző társasjátékok, képes kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok, stb.

A játékfajták a gyermekek tevékenységeiben ilyen élesen nem különülnek el!

Udvari játéklehetőségek:

Kihasználjuk az udvar adta lehetőségeket, ami jó színtere a sportjellegű népi játékoknak, ügyességi és erőjátékoknak. Az óvodapedagógus ott is legyen a gyerekek között, segítse megszervezni a játékukat, és ha igénylik, vagy ő szükségesnek látja, játsszon együtt velük.

- ◆ mászóakák, homokozók, csúszdák,
- ◆ szabad mozgáshoz és szabályjátékokhoz, dalos játékokhoz, népi játékokhoz rendelkezésre áll a tágas udvar, illetve az óvodaépület terasza.
- ◆ asztalok, padok bármilyen szabadon választott tevékenységhez / kézműves tevékenység, konstrukciós játékok, ábrázolás/,
- ◆ a csoportszobai játékok alkalmankénti kihelyezése /babák, boltos játék eszközei, szerepjátékhoz használható kellékek/.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ◆ A játék szabályaihoz alkalmazkodva képesek megfelelő élmények és tapasztalatok birtokában játszótársaikhoz alkalmazkodni, játékot vezetni.
- ◆ Képesek olyan játékhelyzetet létrehozni, ahol önállóak a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában
- ◆ Bonyolult építményeket képesek létrehozni
- ◆ Az ismert meséket többször dramatizálják és bábokkal el is tudják játszani
- ◆ A szabályjátékokat élvezik és képesek a normák betartására
- ◆ Az óvoda által közvetített viselkedési szabályok társas viselkedésükben megjelennek.

9.2. Verselés – mesélés

**„ Miként megőrizünk ködös
gyermekverseket,
És nem felejt szívünk
Néhány varázsigét.”
/ Vas István /**

Az esztétikai nevelés egyik legjelentősebb területe a vers-mese. A magyar néphagyomány szebbnél-szebb mondókák, mesék kincsestára, szókinccse, érzelemvilága nagyon közel áll a gyermekekhez. Igyekszünk összegyűjteni az öregektől a falunkban ismert népi mondókákat, rigmusokat, meséket, történeteket, hogy napi munkánkban felhasználjuk.

Óvodánkban eltérő szociális helyzetű családok gyermekeit neveljük, ezért megismerkedünk

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

a multikulturális műveltségtartalmakkal.

Cél:

- ♣ Az anyanyelvi nevelés, az érzelmi biztonság megadása a többnyire mozgással is összekapcsolt mondókák, dúdolóok, versek mondogatásával
- ♣ A gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi és fejlesztése mesén, versen keresztül.
- ♣ A mese, a vers feldolgozás a belső képalkotás, a gyermeki élmények megélése, a szorongás oldásának egyik legfontosabb formájává váljon. Az élő dal, játék mese legyen természetes.
- ♣ A mesén, versen keresztül a pszichikus valóság megélése.
- ♣ A gyermek képessé váljon saját vers- és mese alkotása, annak mozgással és / vagy ábrázolással történő kombinálása. Bátran kezdeményezzenek, dramatizáljanak kedvük szerint.
- ♣ A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek közvetítése a gyermekek felé.
- ♣ Irodalomkedvelő gyermekeket neveljünk, adjuk vissza a gyermeknek a meseshallgatás, verses együttjátás örömét.
- ♣ Rövid improvizált jelenetek bemutatásával ismerjék meg a bábokat és bábozzanak minél több alkalommal önmaguk és társaik örömeire.

Feladat:

- ♣ A mindennapos vers-mese tevékenység feltételeinek megteremtése:
 - a megfelelő légkör megteremtése
 - meseszőnyeg, mesepárna, mesesarok,
 - bábozás, dramatizálás, dramatikus játékok kellékei
- ♣ A kiválasztott irodalmi anyag feleljen meg a gyermekek életkori sajátosságainak.
- ♣ A csoportban dolgozó óvodapedagógusok összedolgozása
- ♣ Törekedjen az óvónő a mesék, versek minél mélyebb megismerésére, feldolgozására.
- ♣ A mese többszöri átéléséhez az óvónő kéthetes feldolgozási ciklust alkalmaz.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ A meséket, verseket emlékezetből adja elő az óvónő, mert a közvetlen kapcsolat megteremtésével közvetített élménynek van katartikus hatása.

A gyermekekkel való különös és játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége, a kicsinyek szellemi szükségleteinek kielégítése, beszédtanulás – tanítás, szórakoztatás, kellemes időtöltés, együttes élmény. Helye és ideje van mindig a nap folyamán. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mese, a vers része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek, emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Mit őriz meg a felnőtt gyermekkorának meséiből, verseiből? – A mese a vers hangulatát, a hajdani mesélő hangját, az álomba fordulás édes ízét. A mesélést, verselést az óvodában is ilyen légkör veszi körül.

A tevékenységhez alkalmazható anyagok:

- ◆ mondókák, egyszerű mondókamesék
- ◆ simogatók, tapsoltatók, höcögtető, hintáztatók, vigasztalók
- ◆ rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék
- ◆ rövid versek állatokról, természetéről
- ◆ dramatizálás, állatok hangjának utánzása
- ◆ állatokról szóló egyszerű népmesék
- ◆ több-versszakos mondókák, változatos kiszámolók
- ◆ ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt vidám, pattogó, ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek
- ◆ mozgásos játékok kísérő kiszámolók, ugrók
- ◆ találós kérdések, mulattató mondókák, tréfálgazók, felelgetők, csúfolók, szólások, mondások
- ◆ bonyodalmas tréfás állat-és tündérmesék, népmesék
- ◆ folytatásos elbeszélések, történetek
- ◆ több versszakos versek természetéről, állatokról, családról, gyermekekről /érzelmi töltésű vagy humoros rímelő/

Dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül – a szerepeket egymás között felosztják, saját vagy társuk viselkedését kommentálják.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A meséhez a hétköznapi élettől eltérő különös beszéddallam tartozik, ami utánozható. Lényeges az ismétlések, az alliterációk szerepe. A kisebbek dramatizáló játéka kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat egyéni eljátszásában.

A vers, a mese tevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése. Az alap kulturtechnikák elsajátítására csak azok a gyermekek képesek, akik megfelelően tudnak kommunikálni, a személyes példa helyzetek kialakítása, ösztönzőleg hat, bővíti szókincsüket, gazdagítja metakommunikációs ismereteiket. A metakommunikáció fejlődését elsődlegesen a hiteles közlés erősíti. A gyermekre figyelő, jó példát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

- ◆ Figyelmesen hallgatják a gyermekek a rövid meséket, verseket, szívesen ismételtetik a rigmusokat.
- ◆ Várják, igénylik, és kérik a mesét, van kedvenc meséjük és mesehősük.
- ◆ Figyelmesen csendben végighallgatják a mesét, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- ◆ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- ◆ Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét.

9.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„ A zene nem magánosok kedvtelése, hanem lelki erőforrás, amelyet minden művelt nemzet igyekszik közkinccsé tenni. Kapja meg belőle részét minden magyar gyermek.”
(Kodály Zoltán)

Az óvodai zenei nevelés Kodály Zoltán világszerte elismert zenepedagógiájának elveit követi. Ezek alap gondolata, hogy a zene egyetemes kulturkincs, amelyhez zenei anyanyelvünk, az énekes és hangszeres népzene, a gyermekjátékok és népszokások, megismerésén átvezet az út. A szülők zenei érdeklődése, kultúrája, zeneszeretete meghatározó élmény a gyermek számára. Ezekre ringatják, zenével altatják, később tapsoltatják, táncoltatják. Ez ösztönös tevékenység és a hagyományon alapul.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Cél:

- ◆ Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a zenei érdeklődés felkeltése. Váljon a mindennapok részévé az éneklés, a zenei tevékenység.
- ◆ A szép, tiszta éneklés, a helyes szövegmondás, hangsúlyozott beszédre szoktatás.
- ◆ Az esztétikai, zenei ízlés és mozgáskultúra formálása.
- ◆ A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének fejlesztése, játékos zenei alkotókedvük ösztönzése, élményt nyújt. A gyermek fedezze fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- ◆ A beszéd, a beszédkezdés, a beszédképesség, a zenei anyanyelv és zenei hallás fejlesztése.
- ◆ A hagyományok megismerése és továbbvitele a gyermek táncokon és népi játékokon keresztül.

Az ének, zenei nevelés feladata:

- ◆ A gyermek mindennapi zenei élményekhez való juttatása, az óvodapedagógussal való közös éneklésen és zenélésen keresztül.
- ◆ Az éneklés, zenélés tevékenységeinek kialakítása, fejlesztése.
- ◆ Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- ◆ A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott korcsoport képesség szintjének megfelelő megválogatása
- ◆ A népi hagyományok, a műzenei és más népek dalainak, zenéinek megismertetése.
- ◆ Az ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés.
- ◆ Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- ◆ Mozgás és testtartás dalhelyzetben való igazításának megalapozása.
- ◆ Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenélésen keresztül.

Tartalma:

- ◆ A magyar népi énekes-mozgásos játékok, más népek dalai, játéka.
- ◆ Népi mondókák, dramatikus-énekes népszokások, játékok.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Hangszeres zenehallgatás: magyar népzenei alkotások/vokális és hangszeres zene/, műdalok, alkalmi dalok /ünnepek dalai/.
- ◆ Népi hangszerek készítése.
- ◆ Készségfejlesztés zenei elemei.
- ◆ Egyszerű tánc mozdulatok elsajátítása: egy lépéses csárdás, sarokkoppintás, teszegető, höcögő, stb.
- ◆ Térformák alakítása: Átbújás, szűkülő-bővülő kör, kettős kör, sorgyarapodó, páros játékok

Az óvodás korú gyermekek testi és szellemi fejlettsége és az ebből következő életkori sajátosságai alkalmassá teszik arra, hogy részt vegyen a rendszeres és korszerű zenei képzésben.

Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre.

Fejleszti a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését. A zenei nevelés elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenység a gyermekek és az óvodapedagógus kezdeményezésére, az egész napot áthatja. A mozgás-ritmus, a dallam egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt a gyermekek számára. A népdalok éneklése, a népi játékok játszása, a gyermek néptáncok segítik a hagyományok megismerését, továbbélését. A zenei nevelés és anyanyelvi fejlesztés között szoros a kapcsolat. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán-és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. Az éneklés segíti a gyermeket a beszédtechnika kialakításában, a hangzók helyes megformálásában, a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésében, gyarapítja a gyermek szókincsét.

Mi óvodapedagógusok mindent megteszünk, hogy az általunk nevelt korosztálynak minél többet adhassunk népünk hagyományaiból, szokásaiból, megismertetve és megszerettetve a magyar nép igen gazdag hagyományvilágát. A népi játékok újrajátszásával, a népköltészet alkotásaival, a helyi hagyományok felelevenítésével élményt nyújtunk a gyermekeknek. Ezek az élmények a gyermekek érzelmein áthatva beépülnek a gyermekek ízlésvilágukba. Az

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

óvodai tevékenységeik az évszakok változása, az időrendi naptár és az ünnepek köré csoportosulnak.

A természet változásainak körforgását folyamatosan figyelemmel kísérjük. A népszokásokat az évszakok és ünnepkörök szerint csoportba szedtük.

Az ünnep az emberi, így a gyermekek életében is mindig jelentős. Hosszas készülődés előzi meg, s készülődés közben a gyermekek sok mindent megélnék, megtapasztalnak, megtanulnak, és elmélyülten foglalkoznak egy-egy ismerettel.

A népszokások két nagy csoportját vettük figyelembe:

- ◆ A naptári és gazdasági év jeles napjaihoz, az egyház ünnepeihez kapcsolódó népszokások. Ide kapcsolva a természetóvó jeles napokat /Föld napja, Madarak, fák napja/.
- ◆ Az emberi élet fordulói, a családi élet szokásai.

Részletesen lásd az éves programjaink részénél.

Természetesen ezek a témakörök mindennapi életünkben komplexen jelennek meg. / Játék és egyéb eszközök készítése, közben beszélgetés, mondókák, mesék, dalok felidézése, népi kismesterségek gyakorlása, az évszak változásából adódó időjárások felidézése, népi sportjátékok játszása, stb./

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ◆ A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat
- ◆ Egyedül is mernek gátlás nélkül énekelni
- ◆ Felismerik a tanult dallamokat dúdolásról, hangszerről, sajátos motívumról.
- ◆ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- ◆ Szívesen hallgatnak szép dallamokat
- ◆ Tánct mozgásokat esztétikusan kedvvel végzi.
- ◆ Képesek változatos alakzatok megtartására, azokban való mozgásra
- ◆ Szeretnek dudorászni, énekelni játék közben.

9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

**„ A kreativitáshoz megfelelő légkör szükséges
– melyhez jelen az adottság, bátorság, kezdeményezés”
(Erik London)**

A művészet „az emberiség tudatra ébredése” /Babits Mihály/ s egyben az emberiség egyetemes nyelve.

Aki keres és felfedezi a szépet, annak élete, érzelme színessé, gazdaggá, harmonikussá válnak.

Óvodánkban a művészet felfedeztetése a néphagyomány útján valósul meg. A természetes anyagok gyűjtése megismerése és az abból való alkotás nem csak a gyermekek kreativitását fejleszti, de örömet is jelent számukra.

Cél:

- ◆ A gyermekek tér, szín, forma képzeteinek gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- ◆ A tevékenységük végzése során alakuljon a gyermekek kezűgyessége, alkotókészsége és esztétikai igénye, gazdagodjon érzelmviláguk.
- ◆ A gyermekek élmény és fantázia világának képi, szabad önkifejezése.
- ◆ A gyermekek megismertetése népművészeti elemekkel. Az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- ◆ A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épüljön.
- ◆ Igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadása.

Feladat:

- ◆ A sokféle változatos tevékenység feltételeinek megteremtése, tartalmának folyamatos fejlesztése.
- ◆ Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermeket, egyenként megtanítani az eszközök használatára, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelveivel és eljárásaival.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Váljon az ábrázolás eszközeinek használata örömtelivé és magabiztossá.
- ◆ Lehetőséget teremtése az alkotási vágy kielégítésére, - önállóságra nevelünk, de a testi épség megóvása érdekében a szabályok betartását megköveteljük.
- ◆ Fontos a tevékenységhez a megfelelő idő biztosítása is. A gyermekek lehetőség szerint addig alkossanak, ameddig kedvük tartja.
- ◆ A finomvezérlésű mozgások előkészítése – cselekvés – tapasztalat – tudás.

A vizuális nevelés az óvoda egészében érvényesülő folyamat. A spontán vizuális hatások közül a közvetlen környezet a legjelentősebb, hiszen mindennapos, állandó inger jelent. A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok váltakozásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően tudjuk hasznosítani az alkotó tevékenységek számára az ünnepeket, aktuális eseményeket, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják fantáziájukat. Az a célravezető, ha a gyermeket lehetőleg többfunkciós szemlélődésre, gondolkodásra, alkotásra ösztönző esztétikus tárgyak veszik körül. Ezek az ingerek állandóan, tartósan jelen vannak – természetes anyagok. Mivel a gyermek szeme leginkább a szemmagasságban levő tárgyakon nyugszik meg, ezért lehetőleg a számára legfontosabb eszközöket nekik elérhető helyen helyezzük el. Figyelembe kell vennünk azt is, hogy a gyereket az általa létrehozott dolgokhoz erős érzelmi szálak fűzik, érzelmeik pedig mélyebbé, pontosabbá, tartósabbá teszik emlékeiket.

Mindig arra törekszünk, hogy a gyermek maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit – szükség szerint segítséget nyújtunk. A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a legfontosabb feladat. Óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőség van a kreatív képességek kibontakoztatására. A tapasztalatszerzés alapvető fontosságú, minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére.

Tevékenységi formák:

- ◆ Építés
- ◆ Plasztikai munkák
- ◆ Képalakítás
- ◆ Környezetalakítás

- ◆ Műalkotásokkal való találkozás

Építés:

- ◆ nagy terek kialakítása, átrendezése
- ◆ manipulatív tevékenységek
- ◆ térbeli alakzatok építése
- ◆ sorakoztatás
- ◆ testekből való építés
- ◆ homok, hó használata, alakítása

Plasztikai munkák:

- ◆ mintázás, makett, báb, játékkészítés,
- ◆ papírmunkák: gyűrítés, tépés, nyírás, ragasztás, hajtogatás
- ◆ konstruálás – kész elemek, termékek, dobozok
- ◆ szövés, csomózás, varrás, fonal és spárgamunkák

Gyurkálgatás, formálgatás tetszés szerint homokban, hóban, agyaggal, gyurmával, textil, gally, stb. felhasználásával. Mintázás emberalak, állatfigurák, formák tagolása, díszítése lehetőleg egy tömbből.

Szerkesztés, összerakás, egyszerűbb ajándékkészítés

- ◆ termékekből figurák
- ◆ koszorúk
- ◆ gyöngyök
- ◆ láncok
- ◆ fűzések, stb.
- ◆ díszletkészítés

Báb-,

- ◆ díszletkészítés
- ◆ összeszerelés

Különféle anyagok megmunkálása

- ◆ homok, agyag, gyurma, különféle minőségű és színű papírok, textil, fonal, fa, termékek, gallyak

Képalakítás:

- ◆ Firkálgatás, ismerkedés az anyagokkal. Nagyméretű rajzok az udvaron asztalra, hóba, homokba.
- ◆ Rajzolás különféle eszközökkel: zsírkréta, filctoll, színes ceruza, puha, vastag ceruza, tus.
- ◆ Festés sok színnel bármilyen festékkel/vízfesték, tempera, olaj, tus, stb./érzelem, élmények, képzelet alapján.
- ◆ Képalakítás tépéssel, vágással, ragasztással. Karcolás, nyomkodás, lenyomatok anyagokba, pác, viasz, sokszorosító grafikai eljárások, kollázs textilkép készítés
- ◆ Teremrendezés, gyűjtött anyagok válogatása – felhasználása, díszítése a csoportszobának

Környezet alakítás:

- ◆ Teremrendezés, gyűjtött anyagok válogatása – felhasználása, díszítése a csoportszobának
- ◆ Kertrendezés, dekorálás térben és síkban.

Műalkotásokkal való találkozás

- ◆ Kép, szobor, épület, dísz tárgy, reprodukció, fotó, diakép, illusztráció, festmény, grafika, természeti táj, népművészeti tárgy, használati tárgy megnézegetése, gyönyörködés benne, rácsodálkozás lehetőség szerint séták, kirándulások alkalmával.

Gyűjtőmunka:

- ◆ Gyűjtések séták. Kirándulások során, akár a családok bevonásával, a legkülönbözőbb megmunkálható anyagokat, terméseket, rügyeket, virágokat, kavicsokat, köveket, kagylókat, gallyakat, dobozokat, képeket, képeslapokat, textildarabokat, fonalakat, spárgát, rafiát, üvegeket, stb.. A gyűjtőmunka folyamatos.

Vizuális játékok: / néhány példa/

- ◆ Mozgást utánzó levegőrajzok – víz hullámozása.
- ◆ Formatartó levegőrajzok – kerek alma, fűrész foga.
- ◆ Koordinált rajzoló mozgások – ujjal földre.
- ◆ Mozgásutánzás, pl. tükörkép.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Mozdulatokkal – mozgással állapot, érzélem kifejezése, pl. árnyjáték.
- ◆ Megfigyelést fejlesztő játékok .
- ◆ Ilyen átgondoltan berendezett környezetben a gyermek az őt érő hatásokkal a felnőtt tudatos átgondolása révén találkozik.

Pl. a játék során:

- ◆ Tapintásos észlelés fejlesztése – alapvető gyurmázási technikák.
- ◆ Testséma, szem-kéz koordinációja.
- ◆ Alaklátás, formaállandóság fejlesztése – építkezés testekből, puzzle, díszítő sorminták másolása.
- ◆ Vizuális pozíció felismerése. Térbeli összefüggések észlelése.
- ◆ Vizuális ritmus, szín, forma észlelés – mintakirakók, gyöngyfűzés.
- ◆ Vizuális memória – mi változott meg? – a szemmozgás, a szem fixációs működése.

A gyermek tágabb környezetének alakításában kevésbé van szerepünk. Feladatunk, hogy kiválasszuk azt, amit vizuális-esztétikai szempontból érdemes, és arra felhívjuk a figyelmet. Mindeközben a gyermek nagy teret mozog be és rengeteg verbális ismeretre tesz szert. Ha mindez sok mozgással, cselekvéssel, a különböző észlelő funkciók együttműködésével /látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás/ történik, akkor a gyermek valóban megismeri környezetét, és sokrétű tapasztalatot szerez a körülötte lévő dolgokról, azok viszonyáról, térbeli elhelyezkedéséről, majd szinte törvényszerűen ábrázolja, újra alkotja. Ezáltal a gyermek visszajelzést kap vizuális ismereteiről, és a pontosabb ismeretek önellenőrzése készíti. Felgyorsul a vizuális megismerés, megfigyelés, gondolkodás, részekre bont és analizál. Így ismeretei, vizuális emlékezete egyre pontosabbá válik. Fogalmai minél érthetőbbek lesznek saját maga számára, annál inkább fejlődik a fogalmi gondolkodás: a beszéd.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ◆ A gyermekek örömmel jókedvűen alkossanak, ábrázoljanak
- ◆ Alkalmazzák biztosan az elsajátított technikákat
- ◆ Egyéni módon jelenítsék meg elképzelésüket
- ◆ Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket
- ◆ Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne

9.5. Mozgás

„... élj, s mozogj, hogy életet ne unj.”

/ Vörösmarty Mihály/

A népi életmódban a szülők gondoskodtak gyermekük erőnlétéről, esztétikus, harmonikus mozgásának alakításáról. A kisgyermek mintát kapott a családban, társaitól, szűkebb és tágabb közösségtől. Felnőtt korára a játékok, a dramatikus szokások viselkedésmintái mellett a néptánc mozgáselemeit is magáévá tette. A sport jellegű népi játékok, ügyességi és erőjátékok játszása közben megfelelően fejlődött a gyermekek mozgáskészsége.

Cél:

- A testi fejlődés érdekében a gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- Egészségmegóvás.
- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- E képességek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy- és kismozgások kialakulásához.
- Személyiség tulajdonságok erősítése úgy, hogy megmaradjon a szabad mozgáskedv.
- Légző-, keringési-, csont- és izomrendszer teherbíró képességének növelése.

Feladat:

- A szervezet felfrissítése, megmozgatása, kondicionálás és koordinációs képességek fejlesztése, ezáltal a szervezet edzése, az egészség megszilárdítása, a gondozási- és egészséges életmódra nevelés szokásainak megerősítése.
- Mozgásfejlesztésre a spontán – játékban, azon belül a szabad játékban – és szervezett tevékenységben az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve biztosítunk lehetőséget.
- Jó levegőjű, tiszta környezet biztosítása
- A mozgásfejlesztő feladatok játékos formában való összeállítása.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A mozgás a gyermekek számára életszükséglet, jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. Az általános testi képességek fejlődése mellett jelentősen hat az értelmi és szociális képességek alakulására. A gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig életkorukhoz, egyéni szükségleteknek és képességüknek, általános fejlettségüknek, a fejlődésük üteméhez igazodva szervezzük meg.

Ügyelünk a mozgás megfelelő nehézségű összeállítására. A mozgást, mint életkori sajátosságot a nap folyamán bármikor és bárhol kihasználjuk.

A mozgásfejlesztés szervezeti formái:

- ◆ Mozgás foglalkozás
- ◆ Mindennapi szervezett és szabad mozgás
- ◆ Szabadidőben történő mozgásfejlesztés

Mozgás foglalkozás :

- ◆ Mindhárom korcsoportban kötelezően szervezett tevékenység, de nem kényszerítjük a gyermeket. Heti 1, illetve 2 foglalkozás van minden csoportban, ebből az egyik helyettesíthető, pl. verseny és ügyességi játékok, hosszabb gyalogtúrával egyenetlen terepen.
- ◆ Megfelelő és kényelmes öltözékben lehetőség szerint a szabadban. III. a csoportszobában, tornateremben tartjuk /talajtól függően lehet mezítláb is/. Udvarunk mérete, felszereltsége, lehetővé teszi, hogy a foglalkozásokat a szabadban, változatos formában tartsuk.

A mozgás foglalkozások tartalma:

- ◆ A 3-4 évesek: A testnevelési anyaga nagyrészt a nagymozgások fejlesztése teszi ki.
- ◆ A testséma fejlesztés fontos szerepet kap: testrészek ismeretét célzó gyakorlatok, tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása.
- ◆ Ebben az életkorban az észlelés a nagymozgások végrehajtása közben spontán fejlődik.
- ◆ Mozgásanyag: futásgyakorlatok: futás különbözőirányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Játsszanak ugrásgyakorlatokat: szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás.
- ◆ Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal: hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás-elkapás, labda leütés-elkapás.
- ◆ A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is: csúszások, kúszások, mászások.
- ◆ A talajtorna elemek: gurulás a test hossz tengelye körül.
- ◆ A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot.

A 4-5 éves gyermekek

- ◆ Még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly.
- ◆ Nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése.
- ◆ A testséma fejlesztés köréből nagyobb szerepet kap az oldaliság tanítása.

Mozgásanyag:

- ◆ Futásgyakorlatok - fussanak három-négy akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással stb.
- ◆ Ugrásgyakorlatok - egy lábon, páros lábon, szökdelésekből, valamint felugrás két lábra és leugrás két lábra.
- ◆ Próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, harántterpeszállásból.
- ◆ Labdagyakorlatok: labda feldobás és elkapás, különböző testhelyzetben gurítás.
- ◆ Gyakorolják a támaszgyakorlatokat: csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken.
- ◆ A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézen-állás lögyakorlata "a csikórugdálózás".
- ◆ Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken.
- ◆ Az óvodapedagógus tervezzen lábboltozat erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Hangsúlyt kap az észlelés, az alakítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása.
- ◆ Használjanak különböző kézi szereket, pl. szalagokat, botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket

5-6-7 éves gyermekek:

- ◆ Hangsúlyt kap az észlelés, az alakítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása.
- ◆ Használjanak különböző kézi szereket, pl. szalagokat, botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket

Mozgásanyag

- ◆ különböző típusú futásgyakorlatok, fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futás.
- ◆ Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas- és távolugrásokat.
- ◆ Játsszanak dobásgyakorlatokat. Dobjanak egykezes, kétkezes, alsó és felső dobással célba, 2 m magas kötél felett.
- ◆ Labdagyakorlatok: labdavezetés járás, futás közben. Páros labdagyakorlatok.
- ◆ Végezzenek támaszgyakorlatokat (pl. pók, rákjárás, talicskázás).
- ◆ Talajtorna elemek: guruló-átfordulás, a test hossz tengelye körüli gurulás és a lépő láb magasra lendítésével a kézenállás.
- ◆ Egyensúlyozzanak padon járással, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve.
- ◆ Játsszanak sor- és váltóversenyt, versenyfutást.
- ◆ a gyakorlólóhely kialakítása, megtervezése, portalanítás, szellőztetés,
- ◆ az eszközök gondos előkészítése /tisztítása, épség, darabszám ellenőrzése/,
- ◆ balesetveszély elhárítása.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Feladatunk a szervezésben:

- ◆ a gyakorlólé hely kialakítása, megtervezése, portalanítás, szellőztetés,
- ◆ az eszközök gondos előkészítése /tisztítása, épség, darabszám ellenőrzése/,
- ◆ balesetveszély elhárítása.

Mindennapi szervezett és szabad mozgás:

Napirendünkben fontos szerepet tölt be-, az időjárástól függően legtöbbször kint, rossz idő esetén a csoportszobában végezzük. Úgy állítjuk össze a néhány perc anyagát, hogy felfrissülést, edzést, igazi örömet jelentsen a gyermekek számára. A játékot, játékosságot alkalmazzuk alapvető eszközként.

A mozgásos játék a gyermek számára az aktív pihenés egyik formája. A mindennapi mozgást végezhetjük zenére, s helyettesíthető énekes – mozgásos játékokkal is.

A foglalkozások felépítését minden óvodapedagógus maga határozza meg, csoportjára lebontva. Kihasználjuk az időjárás és az udvarunk adta lehetőségeket, így szerepelhet a mindennapi mozgás anyagaként, pl. az óvoda körülfutása, az udvaron található játékeszközök, fák, bokrok közötti futás vagy futójátékok többszöri elvégzése, télen a havas játékok.

Szabadidőben történő mozgásfejlesztés :

Udvaron

- ◆ labdázáshoz betonos terület, sík terep a futó, fogójátékokhoz és versenyekhez
- ◆ mászóakák, bújókák, csúszdák, farönkökből lépegetők, karikák, ugráló kötelek, célba dobók

Csoportszobában – szívesen kúsznak, másznak a gyerekek, ezért a bent is használható, mozgásra készítő eszközöket a gyermekek bármikor használhatják./ füles labda, ugróasztal, szivacs szőnyeg, babzsák, Greiswald egy-egy eleme, asztal, szék, pad, stb./

Mozgásos szabályjátékok rendszeres alkalmazása, énekes játékok, mozgásos, eszközt igénylő ügyességi játékok és a jeles napokhoz kapcsolódó versenyjátékok szervezése. /ugróiskola, kakasviadal, Adj király katonát! stb./

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

1. A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.

2. Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
3. Ismerik az irányokat, fejlődik tér- és időtájékozódó képességük.
4. Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban.
5. Képesek 20-30 métert futni.
6. Ismerik az egyszerűbb vezényszavakat.
7. Tudnak helyben labdát vezetni.
8. Célba dobnak egykezes felső dobással.
9. Az ugrásokat talajéreskor fékezni tudják.
10. Egyensúlyoznak

9.6. A külső világ tevékeny megismerése

„A természet hatalmas, az ember parányi, ezért aztán az ember léte attól függ, milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel.”
(dr.Szent-Györgyi Albert)

A külső világ, a környezet megismerése iránti kíváncsiság a gyermekkel együtt születik. Az érzelmi fogékonyság, a nyitottság, a személyes kipróbálási vágy kedvez a tapasztalatszerzésnek.

Cél:

- ◆ Pozitív érzelmi viszony alakuljon ki az emberi, tárgyi, természeti értékek iránt.
- ◆ Tapasztalatokat szereznek, melyekkel, biztonsággal eligazodnak a közvetlen környezetükben.
- ◆ Ismerjék meg szülőföldjük hagyományait, szokásait.
- ◆ Fedezzék fel az őket körülvevő világ mennyiségi, téri-, formai kiterjedésbeli összefüggéseit, alakuljon ítélőképességük és mennyiség szemléletük.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Feladat:

- ◆ A környezet tevékeny megismerése, a biztonságos életvitel szokásainak alakítása. Különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szokás és normarendszerének kialakítására, környezetük megismerésére.
- ◆ Alkalm, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre.
- ◆ Tudatos figyelem a környezet, illetve a természetvédelem fontosságára, a természetszemlélet formálására.
- ◆ A Zöld Napok beépítése az óvodai életbe, amely szebbé, gazdagabbá teszi a gyermekek életét. / Takarítási Világnap, Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak és Fák napja,/.
- ◆ Annak biztosítása, hogy a gyermekek a matematikai ismereteiket természetes környezetben szerezhessék meg.
- ◆ Az óvodapedagógus a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, s így meghatározó szerepet játszik a megfelelő színvonalú környezeti kultúra és gondolkodás kialakításában. A nevelés célja, hogy olyan szokásokat, viselkedési formákat alakítson ki, amelyek meghatározzák a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítását. A tevékenység feltételeit úgy szervezzük meg, hogy meghatározó legyen az életszerűség, az érzelmi megközelítés természetes helyzetekben. Az egyéni tapasztalatszerzésen keresztül valósul meg a gyermeki megismerés, fejlesztés. A gyermekek az óvodai nevelés során komplex, természetes egységükben ismerkednek meg a természeti, társadalmi környezettel és annak elemeivel. Komplex pedagógiai terveket készítettünk, ami a gyermekek egyéni sajátosságainak és az évszakoknak megfelelő.

Minden csoportban élősarkot alakítottunk ki, ahol sokféle lehetőség kínálkozik a tevékenykedésre, a természetsarokban történő ismeretszerzésre /termések, levelek, csigaházak, kövek, fakérgék, száraz ágak/ nézegetése, válogatása.

A természet közelség és az életközelség feltételezi, segíti a fejlődést, a megújulást a körülöttünk lévő állandó és változó természethez, élethelyzethez való alkalmazkodást. A

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

különböző helyszíneken szerzett ismeretek, benyomások, tapasztalatok, a közösen átélt élmények nagymértékben hozzájárulnak kitűzött céljaink megvalósításához. A lakóhelyünkön fellelhető régi és napjainkban születő értékek megismertetése megóvása a napi nevelőmunkában való felhasználása helyi nevelési rendszerünk egyik alappillérét képezi. A nagyméretű udvarunkon, nyomon követhetők a természet ébredésének és fokozatos elmúlásának jelei, zöldülnek, virágoznak a disz- és gyümölcsfák, bokrok, évelő és egynyári virágok. A kirándulásainkra, s udvari felfedezéseinkre nagyítót, távcsövet, fényképezőgépet viszünk magunkkal.

Megtanulják a gyerekek, hogy ez a sok gyönyörűség a miénk, s erre vigyázni, ezt óvni kell!

Szeretjük és tiszteljük környezetünket, a természetes anyagokat. Feladatunknak tartjuk, hogy minden alkalmat megragadva felfedezzük a környező világot, meglátassuk a természet szépségét, értékeit, kincseit. Eközben ismeretekre tesznek szert a gyerekek, fejlődik képességük, gazdagodik érzélemviláguk, alakul értékrendjük, növekszik kreativitásuk, bővül szókincsük.

Az óvoda a következő Zöld Napokat tartja meg:

- ◆ Takarítási világnap: szeptember 23.
- ◆ Állatok világnapja: október 4.
- ◆ Víz világnapja: március 22.
- ◆ Föld napja: április 22.
- ◆ Madarak és fák napja: május 10

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

- ◆ család – óvoda – lakóhely
- ◆ testünk – egészségvédelem
- ◆ emberek munkája, foglalkozása
- ◆ környezetünk mennyiség, tér, szín, formai viszonyai
- ◆ időjárás, évszakok váltakozása, jellemzői
- ◆ napok, napszakok
- ◆ növény és állatvilág
- ◆ környezeti elemek védelme, alakítása/ föld, élővilág, víz, levegő/
- ◆ jeles napok, hagyományok

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ♦ környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások / szűkebb és tágabb környezet /
- ♦ közlekedés – személy és teherszállító járművek, gyalogos közlekedés szabályai
- ♦ óvodai környezet alakítása, óvása / csoportszoba rendje, ünnepi dekoráció, élősarok, veteményezés, udvarrendezés/

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyermekek minden cselekvését áthatja. Az óvodába járó gyermekek az állat- és növényvilágról az első tapasztalataikat, ismereteiket az otthoni környezetünkben szerzik meg. Ezért nevelésünk egyik fontos kiindulópontja a helyi adottságok felmérése, a falusi környezet kihasználása. Fontos, hogy a gyermekeknek legyenek élményháttereik / otthoni, óvodai élmények, szülők, nagyszülők bevonásával/.

A családokkal való kapcsolattartás sokféle formája gazdagítja, bővíti a gyermekek társadalmi tapasztalatait. Ezek a tapasztalatok, a róluk szóló beszélgetések alapozzák meg a szülőkhöz, településhez való kötődéseket, az erkölcsi érzelmeket. A folyamatos és alkalmi megfigyelések, a sok cselekvés, sokoldalú érzékelés biztosításával érzük el a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést. A külső világ megismerésére nevelés meghatározó a gyermekek képességeinek fejlesztésében, elsősorban tapasztalás, emlékezés, ítélőképesség, elvonatkoztatás, elemi problémák felismerése és megoldása. Felébred bennük a felfedezés, tudás öröme.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

1. Ismerik saját-, szüleik-, testvéreik nevét, foglalkozását, lakcímüket, születési helyüket, idejüket, óvodájuk és csoportjuk nevét.
2. Ismerik a közlekedési eszközöket, néhány alapvető közlekedési szabályt.
3. Ismerik a környezetükben lévő intézmények nevét, azok rendeltetését.
4. Megnevezik a testrészeket, érzékszerveket, ezek funkcióit.
5. Képesek különbséget tenni az évszakok között, ismerik azok jellemzőit.
6. Tudják a napok nevét, sorrendjét, a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó fő cselekvéseket.
7. Ismerik a színeket.
8. Ismerik a környezetükben élő növényeket és azok gondozását.
9. Ismerik a környezetükben lévő háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.

10. Részt vesznek az elemi természetvédelmi tevékenységekben. (téli madárvédelem, az élőlények óvása)

11. Ismerik az alapvető viselkedési szabályokat, kialakulóban vannak azok a viselkedési formák, melyek a természeti- és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.

12. Képesek megkülönböztetni a téri irányokat.

13. Tudják a meg- és leszámlálást a tízes számkörben. Össze tudják hasonlítani a dolgokat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

14. Jól használják a megismert kifejezéseket.

9.7. Munkajellegű tevékenységek

**„ Mert azt tanultam mindenütt,
azt láttam minden nemzetnél,
hogy az apák dolgát folytatják
az utódok...” (Kós Károly)**

A néphagyományörzésen belül végzett tevékenységek bővítik és gazdagítják a gyermekek cselekvési lehetőségeit. A természetes anyagok használata során a gyerekek rendszeresen visszatérő munkát folytatnak, közben rájönnek arra, hogy az életünk velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyermekek e tanulási formája az utánzás, ennek során a környezetünkben élő felnőttek munkacselekvéseit is utánozzák játékaikban.

Cél:

- ◆ A család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítése.
- ◆ Ismeretek szerzése természeti-, társadalmi környezetünkről.
- ◆ Értelmi képességek fejlesztése.
- ◆ Saját és mások elismerésére nevelés.
- ◆ Gyermeki együttműködés, szervező képesség fejlesztése.
- ◆ Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakulásának segítése, támogatása.
- ◆ Formálódnak a munkához szükséges készségek, képességek.
- ◆ A munka eredményének megbecsülésére nevelés.

A munka feladatai:

Önállóság:

- ◆ Olyan munkalehetőségeket kell biztosítani, melyek a gyermek számára elfogadhatók. A munkavégzés során önállóságot kell adni ahhoz, hogy önmagukat próbára tegyék, erősödjön felelősségérzetük.

Pl.: lehetőségek közül önálló választás, a gyermekre ne erőszakoljunk rá feladatot

Rendszeresség, folyamatosság:

- ◆ A munkavégzés folyamatos és rendszeres.
- ◆ Óvodás kor kezdetétől nagy jelentőségű az önkiszolgálás. A gyermek próbálja a kezdetektől önállóan végezni a következőket: - öltözködés, étkezés, testápolás, környezete rendben tartása.

Hagyjuk, hogy a gyermekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőket, amikor képesek rá.

Önálló döntés :

- ◆ Fontos, hogy a gyermekek a munkamegosztás során tanuljanak meg önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani, mint a játékban a szereposztást.

Már az óvodás gyerekek életében nélkülözhetetlen az életre való felkészítéshez a munkatevékenység. A munkát a gyermekek általában örömmel végzik, mint a játékot, mivel a játék a gyermek fő tevékenysége a munka is erre épül. A játékos jellegnek óvodáskor végéig meg kell maradnia.

A munka célra irányuló tevékenység. A gyermekek ezzel a céllal szívesen azonosulnak, természetesen tartják szükségességét, élvezik az elért eredményeket. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A munka felelősséggel jár. Megfelelő ismeretekre, készségekre, munkára való beállítódásra kell hozni. A gyakorlás fontos, hiszen ennek hatására alakul ki a gyermekben a munka céljának tudata, a felelősségérzet, és így válnak képessé arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is. A munkatevékenységek hozzájárulnak az értelmi képességek fejlődéséhez. A munkavégzés közben megalapozódik a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges képességek. A gyermekek megtanulják az eszközök célszerű használatát. Munka közben kezdenek kialakulni a szervezés képességének alapjai is. Megismerkednek a gyermekek a munkafolyamatokkal, a munka célszerű sorrendjével. Később a szükséges munkát felszólítás nélkül megkezdik, a hiányosságokat észreveszik. Eközben fejlődik és erősödik együttműködési képességük, kezdeményezőkéességük is.

Munka tartalma:

A falu és az óvoda udvara sok lehetőséget kínál a számunkra, melyekkel mi élünk is.

Arra azonban minden óvodában van lehetőség, hogy a gyermekek tisztán tartsák saját környezetüket, közösen megjavítsák, megtisztítsák játékaikat, maguk díszítsék, rendezzék a csoportszobát.

Készítettünk egy általános felosztást, melyet minden gyermek fejlettségének megfelelően végez el.

Önkiszolgálás:

A gyermekek óvodáskor kezdetétől próbálják önállóan végezni:

- ◆ Testápolás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása, személyes holmijuk kezelése.

Alkalomszerű munkák:

- ◆ Egyszeri, vagy ismétlődő tevékenységek elvégzése óvodapedagógusi segítséggel.
- ◆ Megbízások, üzenetközvetítés önkéntesség alapján /épületen belül/.
- ◆ Ünnepi készülődések, hagyományok felelevenítése során ajándék – tárgykészítés, díszítőmunkák egyéni ötletek alapján is.
- ◆ Udvar és teremrendezés /kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás/.
- ◆ Játékjavítások önállóan, vagy óvónői segítséggel.

Naposi munka:

- ◆ Étkezés előkészületei segítséggel, majd önállóan.
- ◆ Terem és udvarrendezésben való részvétel, /játékok, eszközök, előkészítése, elrakása/.

Növények gondozása:

- ◆ Élősarok gondozása.
- ◆ Megfigyelő tevékenységek irányítással.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Folyamatos növényápolás óvodapedagógusi közreműködéssel /ültetés, átültetés, öntözés, csíráztatás rügyezettetés, gyomlálás/.
- ◆ Évszakokhoz kapcsolódó munkák
- ◆ Gyűjtőmunkák /a gyűjtött anyag elhelyezése, rendezése/.
- ◆ Az óvoda udvara kimeríthetetlen lehetőségeket nyújt a növények gondozásában tavasztól késő-őszig.

Feltételek:

- ◆ Az életkornak és a munkatapasztalatoknak megfelelő önállóság biztosítása.
- ◆ Tapasztalatszerzés és tevékenykedés mind szélesebb területének biztosítása az óvodán belül és kívül egyaránt.
- ◆ A játékosság biztosítása, benne a derűs légkör feltételeinek megteremtése.
- ◆ Elegendő idő.
- ◆ Testi épség megőrzésének biztosítása.
- ◆ A munka állandóságának, folyamatosságának biztosítása.
- ◆ Gátlásos, visszahúzódó gyermek bevonása.
- ◆ Baráti kapcsolat, kisebb csoport kialakításának lehetőségei, és azok megszilárdulása a közösen végzett munka során, melyet az együtt elért eredmények, öröm és felelősség segíti.
- ◆ Család figyelmének felhívása a munka fontosságára.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

11. A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
 12. Az eszközöket rendeltetésszerűen használják.
 13. Önállóan végzik a naposi munkát.
 14. Szívesen segítenek a kisebbeknek.
 15. Szívesen vállalnak megbízásokat.
 16. Közreműködnek a növények és állatok gondozásában.
- ◆ Önként és örömmel vegyenek részt a gyermekek a spontán tevékenységekben, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja

9.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

**„Ha a kisgyermek szabadon nyúl
a tapasztalatokért, átéli az életet.”
(Bólyai Farkas)**

Helyi pedagógiai programunk fontosnak tekinti a tevékenységben megvalósuló tanulást. Jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Figyelembe véve, hogy a 3-7 éves gyermekeket a természetes kíváncsiságból spontán tanulási vágy jellemzi.

Az önálló tevékenykedés életszükséglet és egyben tapasztalatforrás a gyermek számára. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Alapvető pedagógiai elvünk az egyéni fejlettséghez igazodó differenciált fejlesztés, amely nagy felelősséget, tervszerűséget és céltudatosságot kíván tőlünk.

Cél:

- Önként és örömmel vegyenek részt a gyermekek a spontán tevékenységekben, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.
- Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Az óvodában a tanulás cselekvő és folyamatos legyen.
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építsen a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Egyéni fejlettségének megfelelő feladatok biztosítása.
- Az elkezdett tevékenységek befejezése.
- Váljanak alkalmassá az iskolai élet megkezdésére

Feladat:

- Az értelmi képességek fejlesztése.

- ◆ A gyermek megismerő vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének sokoldalú kielégítése.
- ◆ A gyermek érdeklődésének megfelelő tevékenységek felkínálása.
- ◆ A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- ◆ Lehetőség biztosítása olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit, saját teljesítőképességüket, amely magában foglalja a kudarc, a tévedés és a hibás döntés lehetőségeit is.
- ◆ Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- ◆ Az egyenlő hozzáférés biztosítása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ◆ Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- ◆ A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- ◆ A játékos, cselekvéses tanulás.
- ◆ A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- ◆ Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- ◆ Gyakorlati problémamegoldás.

A szervezett tanulás formái közül mi a kötetlen mikrocsoportos foglalkozási alapformát valósítjuk meg valamennyi korcsoportban, kivéve a mozgás és az ének, zene, énekes játék foglalkozást, amely heti 1 alkalommal kötött formában történik.

A kötetlenség a gyermek önkéntes részvételét jelenti. Alapvető szabály, hogy a kezdeményezés nem zavarhatja a kialakult játékot, ezért a foglalkozás időpontjának megválasztása nagy körültekintést igényel az óvodapedagógustól. A kezdeményezés történhet a nap bármely időszakában, amikor a nevelési helyzet és a gyermekek tevékenysége erre lehetőséget ad.

A tanulás az értelmi képességek fejlődésén, fejlesztésén túl magában foglalja a magatartásmódok tanulását is. A gyermek a világot komplex módon érzékeli és éli meg. A kezdeményezés helyének kiválasztásakor fontos, hogy olyan körülményeket teremtsünk, hogy se a bekapcsolódó, se a távozó gyermekek ne zavarják egymást.

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A kötetlen foglalkozások alkalmával törekszünk arra, hogy minél több foglalkozás a tárgy vagy a jelenség természetes környezetében, a szabadban történjen.

A gyermekek elhelyezésében, a térszervezésben a legfontosabb szempont a célszerűség a kezdeményezés nyugodt lebonyolítása. A csoport elhelyezkedése legyen az óvodapedagógus számára áttekinthető. A mikrocsoportos munkaformánál megtanulnak társaikkal együttműködni. Ez a munkaforma különösen alkalmas a társas kapcsolatok fejlesztésére is.

A tanulásban felhasznált eszközök kiválasztásánál arra törekszünk, hogy az érdeklődésre, aktivitásra, a gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére és annak megoldására ösztönözzenek.

Óvodánkban a foglalkozások szervezése a nevelési év folyamán

Két bontásban a foglalkozások minden korcsoportban kötetlen formában zajlanak, kivételt képez a mindennapos mozgás és a mozgás foglalkozás, valamint az énekes játék, gyermektánc. Az óvodáskorú gyermeknél a tanulás alapja más, mint a megismerő képességek fejlődése, s ennek legfontosabb feltétele a közvetlen tapasztalat, a megfigyelés. Erre legalkalmasabbak az eredeti tárgyak vagy jelenségek, természetes környezetben lévő dolgok.

Fontos, hogy a tárgyakról, dolgokról minél több érzékszerv segítségével szerezzenek cselekvéses tapasztalatokat.

Legyen alkalmuk a témával kapcsolatban többféle cselekvésre, a valóságos környezettel való aktív ismerkedésre.

Elveink a tanulásban, három szóban fejezhetők ki:

- ◆ tevékenység
- ◆ tapasztalat
- ◆ tudatosság

10. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ◆ Egészséges, kiegyensúlyozott, fizikailag edzett, terhelhető gyermekké válik.
- ◆ Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb lesz.
- ◆ Mozgáskoordinációja és finommotorikája erőteljesen fejlődik.
- ◆ Testi szükségleteit szándékosan irányítani tudja. Nyitottak az új ismeretek befogadására.
- ◆ Fejlődik kitartásuk, türelmük.
- ◆ El tudják viselni a kudarcot, örülnek a sikernek.
- ◆ Megjelenik a tanulás alapját jelentő szándékos figyelem.
- ◆ Érthetően és folyamatosan fejezik ki magukat.
- ◆ Az alkotás belső igényként jelentkezik.
- ◆ Élményeiket, tapasztalataikat vizuálisan megjelenítik.
- ◆ A gyermekek szívesen énekelnek, belső hallásuk kifejlett.
- ◆ A természetet, az élőlényeket, környezetüket ismerik és szeretik, elemi mennyiségű ismereteik vannak.
- ◆ Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- ◆ Kialakulóban vannak azok a szokások és magatartási formák, amelyek a társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek.
- ◆ Speciális szakemberek segítik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Arra törekszünk, hogy a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek saját korosztályukkal kezdhessék az iskolát.

11. Az óvodában használatos nyomtatványok

Óvodai felvételi és előjegyzési napló

- ◆ Az óvodába jelentkező gyermekek nyilvántartására szolgál

Felvételi és mulasztási napló

- ◆ Az óvodába felvételt nyert gyermekek nyilvántartására, hiányásaik vezetésére szolgál. A felvételi mulasztási naplóból a gyermeket akkor töröljük, ha óvodai elhelyezése megszűnt.

Óvodai csoportnapló

- ◆ Az óvodai nevelő munka alapidokumentuma. Az óvodai pedagógiai program alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. Óvodánkban saját készítésű csoportnaplót használunk, melyet a változó jogszabályi környezetnek megfelelően rendszeresen aktualizálunk.

Tartalmazza:

- ◆ A gyermekcsoport szokás- és szabályrendszerét /napirend, heti rend, az eszközök helye, használata, együttélési szabályok, érintkezési szokások, gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt között /
- ◆ Eseményterv – Tervezési időkeret: 3 hónap /ünnepek, kirándulások, mozgás- sport programok, óvodai – család programjai, egyéb szervezési, beszerzési feladatok /
- ◆ Tevékenységi tervezet – Tervezési időkeret: 3 hónap / a fejlesztés célja, feladata, tartalma,értékelése /

Óvodai törzskönyv

- ◆ az óvodára vonatkozó legfontosabb adatokat tartalmazza

Óvodai szakvélemény,

- ◆ az óvodának a gyermek iskolaérettségére vonatkozó állásfoglalására szolgáló három példányból álló nyomtatvány

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

- ◆ Olyan dokumentum, mely a gyermek óvodába lépésétől rögzíti a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A dokumentum tartalmazza a gyermek:

- ◆ Anamnéziséit
- ◆ az óvónők megfigyeléseit
- ◆ a fejlesztés programját
- ◆ mérési eredményeket – a gyermekek munkáit
- ◆ orvos, védőnő, pszichológus, fejlesztő pedagógus, logopédus feljegyzéseit
- ◆ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

Óvodánkban saját magunk által készített gyermek fejlődését nyomon követő dokumentumot használunk, melyet az aktuális jogszabályi változásoknak megfelelően felülvizsgálunk. A szülőket, gyermekük fejlődéséről háromhavonta írásban tájékoztatjuk.

A programhoz a következő szakmai dokumentumokat kívánjuk használni, amelynek segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést:

Az intézményvezető pedagógiai, működési munkaterve:

Tervezési időkeret: 1 nevelési év; szeptember 1.-től a következő év augusztus 31.-ig

Az óvodai munkatervben határozzuk meg, tervezzük meg az adott nevelési év helyi rendjét. A munkatervbe a pedagógiai Programunk által meghatározott programokból válogatva emelünk be eseményeket, nevelőtestületi döntés által.

Az éves munkatervet az intézményvezető készíti el, a fenntartó és a Szülői Szervezet véleményének kikérésével, a nevelőtestület dönt az elfogadásáról.

Tartalmazza:

- ◆ az új nevelési év feladatait
- ◆ átfogó, fő feladatokat /programfejlesztés, gyermekvédelmi, továbbképzés, stb./
- ◆ Konkrét feladatokat /a fenti feladatok lebontása, felelősi rendszer megtervezése /.
- ◆ Egészség és környezetvédelmi feladatokat / a gyermekek gondozottsága, szokásrendszerek, táplálkozás, környezetfejlesztés, a gyermekek alkalmazkodása, a helyes viselkedés /
- ◆ Külső, belső kapcsolatok, szakmai információk áramlás
- ◆ A nevelőtestületi értekezletek /témája, feladatok elosztása, időpontjai/
- ◆ a szülői értekezletek, fogadóórák időpontjait

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ az évi 5 nevelés nélküli munkanap időpontjait
- ◆ az intézmény nyílt napjainak tervezett időpontjait
- ◆ minden egyéb a nevelőtestület által fontosnak tartott kérdést
- ◆ a szünetek, nyári zárva tartás tartamát, időpontjait

IPR munkacsoport munkaterve:

Tervezési időkeret: 1 nevelési év

- ◆ Feltáró - elemző munka
- ◆ Kiemelt pedagógiai megfigyelések
- ◆ Bemutatók tervezése

Szakmai munkaközösség munkaterve:

Tervezési időkeret: 1 nevelési év

- ◆ az óvoda szakmai munkájának elemző felülvizsgálata
- ◆ innovatív ötletek ,eljárások alkalmazása,beépítése az oktató-nevelő munka napi gyakorlatába.
- ◆ az óvónők munkájának szakmai segítése

12. A minőségi elvek jellemzői

Programunk sikerkritériumát a Fejlődés várható eredménye című rész tartalmazza. Óvodánkba dolgozó óvodapedagógusok elkötelezettek a minőség, a minőségi munkavégzés mellett, a közös cél megvalósítása érdekében, a közösen meghatározott értékek gyakorlati megvalósítása érdekében együttműködve, egymástól tanulva fejlődjenek. Fontos számunkra, hogy folyamatosan felülvizsgáljuk, megújítsuk Pedagógiai Programunk céljait, feladatait a törvényi változások, és a partneri igények figyelembevételével. A napi nevelőmunka során előtérbe kerül az óvodapedagógus önellenőrző, önértékelő tevékenysége, melynek során képes gyakorlati munkájának elemző értékelésére, hatékonyságának vizsgálatára, azok eredményei alapján önreflexió kialakítására. A kialakult problémás helyzetek során fontos a csoportban dolgozó felnőttek konstruktív együttműködése a megoldandó problémák érdekében.

Az intézményi pedagógiai-szakmai munka értékelését az intézményvezető végzi, melynek területei a következők lehetnek:

A nevelő munka ellenőrzése:

Az ellenőrzés tárgya lehet: -

- ◆ az intézményben használt dokumentumok
- ◆ a gyermekek szokás- és szabályrendszere, a normák
- ◆ a programban meghatározott „fejlődés várható eredménye”, mint sikerkritérium, megvalósulása
- ◆ az intézményvezető folyamatos információ gyűjtése, nevelési év értékelése alapján kidolgozott,

Az ellenőrzés nyilvános formában történik, mely évenként folyamatszabályozott ciklusban működik.

Az ellenőrzés folyamatának nevelési évenkénti ciklusa:

- ◆ az intézményvezető folyamatos információ gyűjtése, nevelési év értékelése alapján kidolgozott, az adott nevelési évre szóló ellenőrzési terve
- ◆ az ellenőrzési terv meghatározza az ellenőrzés témáját, sikerkritériumokat, az ellenőrzéshez használt dokumentumokat, módszereket, eszközöket
- ◆ az ellenőrzési terv ismertetése a nevelőtestülettel

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ az ellenőrzés megvalósítása a nevelési év során
- ◆ az ellenőrzés eredményeinek ismertetése az érintettekkel
- ◆ az ellenőrzés anyaga nyilvános
- ◆ az óvoda adottságai (vezetés, stratégia, emberi erőforrások, közvetett partner kapcsolatok és erőforrások, folyamatok)

A nevelő munka értékelése:

Az értékelés tárgya lehet:

- ◆ az óvoda adottságai (vezetés, stratégia, emberi erőforrások, közvetett partner kapcsolatok és erőforrások, folyamatok)
- ◆ az óvoda eredményei (a partnerek, a munkatársak elégedettségével kapcsolatos eredmények, a társadalmi hatással kapcsolatos eredmények, kulcsfontosságú eredmények)
- ◆ a program egy-egy részterületének fejlesztő, innovatív értékelés-évenkénti ciklusban

Az intézmény működésében igen fontos szerepet töltenek be az elemző, helyzetfeltáró, értékelések, segítenek összegezni az eredményeket és hiányosságokat, irányt mutatnak a további fejlesztésekhez. Az átfogó, összegző, irányított önértékelést, 4 évente, a szakmai munkaközösség fogja össze, de a nevelőtestület aktív részese ennek a tevékenységnek.

13. A program készítésének törvényi háttere

- ◆ Az intézmény Alapdokumentuma
- ◆ 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti köznevelésről
- ◆ 229/2012. (VIII.28.)korm. rend. a Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- ◆ 363/2012.(XII.17.) korm. rend. az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- ◆ 20/2012.(VIII.31.)EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ◆ 32/2012. (X.8.)EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- ◆ 2011.évi CXXIV törvény a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény módosításairól
- ◆ 1997. évi XXXI. törvény a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

14. FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az óvodai nevelés országos alapprogramja 1997.
2. Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin: Lépésről – lépésre óvodai program
3. Hajdú – Bihar Megyei Pedagógiai Intézet: új utakon az óvodában (KFA Konferencia) 1994. Debrecen
4. Bakonyi Anna: Irányzatok alternatívák az óvodai nevelés területén (Tárogató Kiadó) Budapest / 1995.
5. Pereszlényi Éva: HOP szakmai feltételrendszere (ALCIUS BT 1997.)
6. Az óvodai nevelés utolsó 5 évi számai
7. 1989. Óvodai Nevelés Programja
- 8 Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
9. Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból (Szerzői kiadás 1998, 1-237p)
10. Nagy Jenőné: Óvodatükör (Szolnok 2000, ÓNME Egyesület, 153 p.)
11. Nagy Jenőné: Gyermektükör (Szolnok 2006, ONME Óvodapedagógusok Országos Egyesülete 151 p),
12. Nagy Jenőné: Tehetségígéreték gondozásának elmélete és gyakorlata (Szolnok 2012 , ONME Óvodapedagógusok Országos Egyesülete)
13. Dr. Fejes Erzsébet – Kanczler Gyulánmé dr.: Mesélő természet 1995.
14. Dömötör Tekla: Magyar népszokások 1983.
15. Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás (Népszokások Hajdúböszörmény 1995.)
16. Falvai Károly: Ritmus mozgás – énekes játék / OPI. 1990. /
17. Gelencsér József – Lukács László: Szép napunk támadt – A népszokás Fejér Megyében /Székesfehérvár 1991. /
18. Lázár Katalin: Népi játékok / 1997./
19. Tátrai Zsuzsanna – Karácsonyné Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások / 1997. /

15. Mellékletek

15.1.A programhoz rendelt eszközfejlesztési terv

Anyanyelvi és kommunikációs neveléshez szükséges eszközök:

Az alábbi eszközökkel rendelkezünk:

- ♦ képek, leporellók, mesekockák, puzzle, diafilm, anyanyelvi
- ♦ gyertyák, magnó, albumok a tanult mondókákról

Amivel kiegészítenénk még eszközeinket:

- ♦ gyertyák, magnó, albumok a tanult mondókákról

Mozgás - udvari mozgásfejlesztő játékok:

Az alábbi eszközökkel rendelkezünk:

- ♦ Greifswald pad, buzogányok, botok, mini trambulinok, bordásfal, füles labdák, gólyalábak, rugós egyensúlyozók, kúpegyensúlyozók, billenő hinták, „Ayres”eszközök, labdák, kötelek, padok, zsámolyok, szőnyegek, tini-kondi, szalagok, hengerek, mozgásfejlesztő tornaszerek I-II-III része, babzsák,udvari mászóakák,csúszdák,mérleghinták,hinták.

Amivel kiegészítenénk még eszközeinket:

- ♦ különböző kézi szerek pl.:különböző hosszúságú szalagok,különböző színű kendők,zászlók stb.),kijelölt futópálya az udvaron ahol a gyermekek napi kocogó-futó edzéseiket tarthatnak,focikapuk,kosár palánkok,különböző labdasportokhoz szükséges labdák,gördeszkák,rollerek,dombok ,emelkedők kialakítása az óvoda udvarán,

Külső világ megismerése, környezetismeret, matematikai nevelés:

Az alábbi eszközökkel rendelkezünk:

- ♦ Képek, diafilmek, videofilmek, hangkazetták, albumok, természetes anyagok, eszközök, készség és képességfejlesztő játékok, természeti tapasztalatszerzés lehetőségei, kirándulások költségei, folyóiratok, nagyítók, földgömbök, terepasztal, távcső, fényképezőgép, videokamera, mikroszkóp

Amivel kiegészítenénk még eszközeinket:

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ♦ erdei, mezei kirándulásokhoz hátizsákok, esőkabátok, gumicsizmák, nagyítók, bogár megfigyelők, madáretetők, madáreleségek, polcok, a természet kincseinek tárolásához, rendszerezéséhez, gyermekek által készített évszakok jelenségeit bemutató albumok, táblák, terrárium vagy akvárium és azok felszerelései, állatok eleségei, kertészeti magok, élő növény palánták, kerti munkához szükséges szerszámok eszközök

Verselés, mesélés:

Az alábbi eszközökkel rendelkezünk:

- ♦ Mesekönyvek, verses könyvek, leporellók, mesekockák, bábok, dramatizáláshoz szükséges eszközök. Kesztyűbábok, ujj bábok, fej bábok, különböző jelmezek,
- ♦ Esztétikus mesesarok kialakításához puha párnák, szőnyegek, kincses láda, mese szék,

Amivel kiegészítenénk még eszközeinket:

- ♦ Esztétikus mesesarok kialakításához puha párnák, szőnyegek, kincses láda, mese szék, különböző színű leplek az átváltozáshoz, kedvenc mágikus báb, jelképek, szimbólumok a mesékről, esztétikus mesekönyvek

Ének, zene, tánc, énekes játék

Az alábbi eszközökkel rendelkezünk:

- ♦ Ritmushangszerek, hangszerek, hanglemezek, hangkazetták, zenei kiadványok, dalos játékok eszközei, népi hangszerek, fehér paraszt blúzok, kékfestő szoknyák, mellények, kalapok.

Amivel kiegészítenénk még eszközeinket:

- ♦ többféle hangszer, ritmus hangszergyermek és óvónő által készített hangszerek, népi hangszerek, hangvilla, csengősor, szimbólumok a tanult dalokról, népi gyermekjátékokhoz a ruhatár bővítése, a gyermek táncokhoz szükséges kellékek, fejdíszek, kendők, kalapok

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka és a népi kismesterségek:

Az alábbi eszközökkel rendelkezünk:

- ♦ Különböző technikák eszközei: agyag, gyurma, tempera, vízfesték, színes ceruza, színes papírok, olló, viasz és zsírkréták, képzőművészeti albumok, kiadványok, természetes anyagok, szövőkeretek, szalagszövők, egyéb eszközök, üvegfesték, különböző méretű ecsetek

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Esztétikus alkotó sarok kialakítása, képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes

Amivel kiegészítenénk még eszközeinket:

- ◆ Esztétikus alkotó sarok kialakítása, képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, ragasztók, cikk-cakk ollók különböző mintával, tompa hegyű ollók, akvarellfesték, akvarell ceruza, égető kemence, fonalak, madzagok, esztétikus eszköztároló lehetőségek, polcok vagy táblák ahova a gyermekek elhelyezhetik alkotásaikat, fadarabok, a különböző kézműves technikák eszközkészletének folyamatos pótlása, bővítése

Szabad játék:

Az alábbi eszközökkel rendelkezünk:

- ◆ Gyakorló, szerep, szabály-, dramatizáló, építő- konstruáló játékok eszközei, udvari játékeszközök, Az esztétikus környezet megőrzése érdekében bútoraink, felszereléseink karbantartását és cseréjét is folyamatosan elvégezzük

Amivel kiegészítenénk még eszközeinket:

- ◆ minden csoportban megtalálhatóak legyenek a különböző szerepjátékokhoz szükséges eszközök megfelelő számban, minőségben, lehetőséget adjanak a játékban történő differenciálásra

Az eszközök beszerzése költségvetési támogatásból, pályázatokból folyamatosan történik. Az intézményben dolgozó óvodapedagógusok a foglalkozásokhoz és a szabad játékhoz is szívesen készítenek eszközöket, munkájuk során előnyben részesítik azokat, ezekhez elsősorban az alapanyag beszerzése nagyon fontos.

15.2.Éves programjaink

**„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot, ha egy évtizeddel számolsz, ültess fát!
Ha terved egy életre szól, embert nevelj!”**

A NAPTÁRI ÉVHEZ ÉS GAZDASÁGI ÉVHEZ KAPCSOLÓDÓ JELES NAPOK			
Jeles nap	Szintere	Felelőse	Szülőkkel való kapcsolat
Szeptember: - Szüret	intézményi szintű	nagy csoport	nyílt, a szülők segítségével az előkészületekben
Október: - Vásározás	intézményi szintű	nagy csoport	zárt
November: - Tök fesztivál	csoport szintű	intézmény szintű kijelölt felelős óvodapedagógusok	szülős munka délután
- Márton –nap	csoportszintű	középső csoportosok köszöntése	zárt szülők nélkül
December: - Adventi készülődés:	közös adventi gyertyagyújtások	óvodaszintű kijelölt felelős	zárt szülők nélkül
Mikulás	csoport szintű	csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül
Lucázás	csoportszintű	középső csoport	zárt szülők nélkül
Karácsony	csoportszintű	csoportos óvodapedagógusok	szülőkkel
Február: - Farsang	csoportszintű	csoportos óvodapedagógusok	nyílt, szülős
- Téltemetés-Kiszebáb égetés	óvodaszintű	kiscsoportosok óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül
Március –Április: - Húsvét	csoportszintű	csoportos óvónők	zárt szülők nélkül

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Május: -Májfa állítás	óvoda szintű	középső csoportosok csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül
Június, Július: -Népi játszó szervezése – kézmű- V es fogalalkozások napi szinten	intézményi szintű	óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül

AZ ÓVODAI ÉLETHEZ KAPCSOLÓDÓ JELES NAPOK

Jeles nap	Szintere	Felelőse	Szülőkkel való kapcsolat
Szeptember: 30 -Népmese napja	intézményi szintű	óvodapedagógusok gyerekek bevonása	zárt szülők nélkül
Május: -Anyák napja	csoport szintű	csoportos	nyílt, szülős
-Gyermek nap- Napraforgó hét	intézményi szintű	kijelölt személy	egy része szülős zárt szülők nélkül
Június: Nagycsoportosok búcsúja	intézmény szintű	nagycsoportos óvodapedagógusok	nyílt, szülők, partnerek részvételével

NEMZETI ÜNNEPEINK

Jeles nap	Szintere	Felelőse	Szülőkkel való kapcsolat
Március: -Március 15. Meseelőadás	intézményi szintű	csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül elsősök meghívása
Június: -Június 4. –Nemzeti összetartozás napja Napraforgó hét keretén belül	intézményi szintű	kijelölt személy csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

KÖRNYEZET-, ÉS TERMÉSZETVÉDELMI „ZÖLD NAPOK”			
Jeles nap	Színtere	Felelőse	Szülőkkel való kapcsolat
Szeptember: -Takarítási világnap: szeptember 23.	csoport szintű	csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül
Október: -Állatok világ napja: október 4.	csoport szintű	csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül
Március: -Víz világ napja: március 23.	csoport szintű	csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül
Április: -Föld napja: április 22.	csoport szintű	csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül
Május: -Madarak és Fák napja: május 10.	csoport szintű	csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül
Zöld napok záró rendezvénye kirándulások	csoportszintű	csoportos óvodapedagógusok	zárt szülők nélkül

A GONDOLKODJ EGÉSZSÉGESEN PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ PROGRAMOK			
Jeles nap	Színtere	Felelőse	Szülőkkel való kapcsolat
November: -„Egészség zsák átadása”-	csoport szintű	nagy csoportok óvodapedagógusok	szülő munka délelőtt
Egészségnapok Ősz – egészséges táplálkozás Tél – lelki egészség Tavaszi – testi egészség (Napraforgó napok)	csoportszintű	csoportos óvodapedagógusok	szülő munka délelőttök

Befogadási terv

*„Lehet egy gyermeket könyvből nevelni,
De minden gyermekhez más könyv kell!”
(T.Gordon)*

A három éves körüli gyermek megváltozott élete az óvodai **befogadással**, **beszoktatással** kezdődik. De mi is a különbség a **beszoktatás és a befogadás** között?

A **beszoktatásnak** elvárás íze van: „hozzászokni az óvodai élethez”.Ezen kívül nem fejezi ki a folyamat többirányúságát. Nem csak a gyermek szokja az óvodát, a szülő is, sőt az óvodapedagógus is alkalmazkodik a gyermekhez. Az óvodába sokféle gyermek érkezik, sokféle személyiséggel. Nem az a célunk, hogy beleszoktassuk gyermekeinket egyféle szokásrendbe, amit az óvoda diktál. Sokkal inkább arra törekszünk, hogy óvodásainkat **befogadjuk** egy szeretetteljes, gyermekközpontú közösségbe, ahol jól érezheti magát, kiteljesedhet személyisége. hiszen az óvodába kerülés első napjaiban az otthon megszokott biztonságot veszíti el.

*”A felnőtt szeretet lényege: szeretsz, mert szeretlek;
A gyermek szeretet kényege: szeretlek, mert szeretsz.”
(Erich From)*

Körmöci Katalin szerint a **befogadás humánus tartalma:**

- a gyermek igényeit, testi-lelki szükségleteit figyelembe veszi
- személyes, egyéniséghez igazodó, differenciált bánásmódot valósít meg.

A gyermekek eltérő szociális környezettel rendelkező családokból érkeznek. A családok nevelési szokásai is különböznek. A gyermeknevelésére kevés idő jut. A szülők egy része nem érzi fontosnak a játékot, és a szóban elmondott mesét. Az óvoda csak a másodlagos szocializáció színhelye. Az itt szerzett tapasztalatok nagymértékben befolyásolják azt, hogy gyermeknek később milyen lesz a közösségi magatartása, a saját korcsoportjához, a nála idősebbekhez fűződő kapcsolata.

Az, hogy az első közösségi élménye milyen lesz a kisgyermeknek, a szülő és az óvónő közös felelőssége. A befogadás a család és az óvoda együttnevelésének első próbája, amely akkor sikeres, ha egyetértésben nyújt segítséget a gyermek számára ahhoz, hogy megtalálja helyét a közösségben.

A befogadás a kisgyermek óvodába íratásával kezdődik.

Kéréseink, tanácsaink a szülők irányába az óvodába lépés előtti időszakra:

- ◆ Tegyük örömtelivé, vonzóvá az óvodavárást.
- ◆ Vigyük el gyermekeiket a beíratásra. Ez legyen az első találkozás az óvodával
- ◆ Éljenek a nyár folyamán felajánlott óvodalátogatási lehetőséggel, ahol a kisgyermek már az ő óvó nénijével találkozhat, játszhat a csoportszobában illetve az udvaron.
- ◆ Erősítsék, türelmesen támogassák gyermekük önállósulási törekvéseit
- ◆ Próbáljanak rendszert vinni a család és gyermekük mindennapjaiba az óvodai napirendhez hasonlóan.

A befogadás gyakorlata:

Jelmondatunk: „A gyermek érdeke mindenk felett áll!”

- ◆ Óvodai beíratás a törvény előírásainak megfelelően
Anyuka gyermekével érkezik a beíratásra.
- ◆ Közös szülői értekezlet tartása az új szülőknek
Megtudják a szülők, hogy melyik csoportba kerül gyermekük. Megismerkednek az óvodapedagógusokkal, dajkával, az óvoda házirendjével, megtudják a kisgyermek jelét, a családlátogatások tervezett időpontját, melyek közül lehetőség szerint választhatnak, stb.
- ◆ Óvoda-nyitogató nap – betekintés az óvodába
Nyári óvodalátogatás, játék a csoportszobában, az udvaron szülővel. A gyermekek nem csak az óvodapedagógussal, a dajkával, hanem egymással, a többi óvodással is találkoznak ezen az alkalmon anyuka biztosságot sugárzó jelenlétében. Apró ajándékot kapnak (a jelüket a csoportot szimbolizáló kis nyakláncon), amit hazavihetnek.
- ◆ Családlátogatás óvodapedagógusok, dajka közösen.
Célja: - Találkozás a kisgyermekkel családi környezetében
- A gyermek óvodai útjának megalapozása
- Minél több információ begyűjtése a gyermekről, a szülők elvárásairól.
- A jó partnerkapcsolat kezdeti lépéseinek megtétele.
Ez a látogatás a gyermek bizalma elnyerésének a kezdeti lépése is.
- ◆ Anyás befogadás lehetősége időkorláttól függetlenül
Célja: - Az anyuka jelenléte megkönnyítse az óvodába való beilleszkedést

Az anyuka jelenléte mindaddig lehetséges, ameddig a gyermek szívesen marad az óvodában, vagyis ott biztonságban érzi magát. A gyermek behozhatja azokat a kedves tárgyait, amelyek megnyugtatók, s ott tarthatja addig, ameddig ennek szükségét érzi;

- ◆ Szülői értekezlet a befogadás végén, szülői kérdőívek kitöltése, megbeszélése
A befogadás tapasztalatainak megbeszélése.

Óvónői magatartásformák:

- ◆ Az óvónő minden gyermeket úgy fogad az óvodába, ahogyan azt a kisgyermek igényli. Olyan módszert, olyan bánásmódot alkalmaz, ami leginkább megfelel az adott gyermeknek. Minden új ovis érezze, hogy örömmel várja, arra törekszünk, hogy ő jól érezze magát, és szívesen jöjjön másnap is a csoportba.
- ◆ Az óvodapedagógus minden mozdulata, szava békét, nyugalmat sugározzon. Ha a gyermek a nyugalmat, a biztonságot érzi, beépül ez a mindennapjaiba, nyitottá válik a kapcsolatfelvételre, a mindennapi tevékenységre. Fontosnak érzi magát, könnyebbé válik számára az anyától való elválás.
- ◆ Nem sürgős számára a gépies szokáskialakítás. Hagy elég időt a gyermeknek az elsajátításhoz. Az elsődleges cél az érzelmi biztonság kialakítása.
- ◆ Jó kapcsolatot alakít ki a szülőkkel. Időt szakítani arra, hogy az éjszakai, a reggeli történéseket, gondokat megtudja. Ezek a gyermek egész napi testi-lelki komfortérzetét, hangulatát befolyásolják. Ha az óvónő tudja, ismeri ezeket, akkor bánásmódját elfogadóan ehhez tudja igazítani.
- ◆ Az óvónő **érzi felelősségét** a befogadás időszakában

A befogadási időszaka alatt törekvéseinkben központi helyen van az elfogadó, szeretetteljes, bizalomra épülő légkör kialakítása.

Kéréseink, tanácsaink a szülők irányába az anyás befogadás időszakára:

- ◆ A beszoktatást egy gyermeknél egy szülő, vagy nagyszülő könnyítse meg. Lehetőleg az legyen vele végig, aki megkezdte az óvodába járást.
- ◆ Bizalommal fogadják el a pedagógusok és a dadus nénik a gyerekek érdekében mondott kéréseit, javaslatait
- ◆ Ha valami gondjuk, kérdésük van, bátran keressék meg vele az óvó nénit. A félreértések sokszor bizalmatlanságot, kellemetlenséget okoznak

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Bátran játszanak gyermekükkel, kísérik ki szükség esetén a mosdóba.
- ◆ A beszoktatási ideje alatt, kérjük, hozzanak váltócipőt, papucsot, mert csak abban lehet bemenni a csoportszobába.
- ◆ A gyerekek megnyugtatósát segíti, az elválást megkönnyíti az otthonról hozott kedvenc tárgy (pl: kis plüss állatka, cumi, „alvóka”, stb.)
- ◆ A sírás természetes velejárója ennek az időszaknak. Nem kell kétségbeesni, és „elfojtani” a sírást. Amikor elérkezik a biztonságérzetnek az a foka, már nem fog sírni a gyermek.
- ◆ Amit ígérnek a gyermeküknek, tartsák be! Búcsú nélkül NE menjenek el. Mondják meg mikor jönnek érte, pl: ebéd után, vagy alvás után stb.
- ◆ Elkészítés alkalmával legyenek határozottak, ez fontos a gyermek számára is. Az elhúzódo búcsúzkodás bizalmatlanságot is ébreszthet a gyermekben. az óvodával kapcsolatban.
- ◆ Az első hetekben igyekezzenek korán menni érte. A megbeszélte időre mindig érjenek oda, mert ha elkésnek, azzal gyengítik a biztonságérzetét. Ezeket az érkezéseket tevékenységhez kössék, mert nem automatizálódott ebben a korban még az időérzés
- ◆ A beilleszkedés folyamatát akkor tekintjük befejezettnek, amikor azt tapasztaljuk, hogy a szülő és a gyermek viselkedésében már megfigyelhetőek az elfogadás jelei.

A befogadás sikerkritériumai:

- ◆ Jókedvűem, mosolygósan érkeznek.
- ◆ Ismerik csoportjuk nevét, saját nevüket, jelüket, a velük foglalkozó felnőtteket nevükön szólítják.
- ◆ Ismerik csoporttársaik keresztnévét.
- ◆ Eligazodnak csoportjukban, öltözőjükben, mosdójukban

*„A kisgyermek önállóságra törekszik, de nem függetlenségre.”
(Ranschburg Jenő)*

Kérdőív a beszoktatás végén a szülőkhöz:

- ◆ Olvasta-e az óvoda nevelési programját? Mit hallott, olvasott róla?
- ◆ Milyen élményei vannak a beiratkozásról?

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- ◆ Elégséges tájékoztatást kapott-e ahhoz, hogy segíteni tudja gyermekének óvodai beilleszkedését?
- ◆ Hogy érezte magát az első szülői értekezleten?
- ◆ Véleménye szerint a csoportos óvónők/dajka hogyan segítette gyermekének óvodai beilleszkedését?
- ◆ A csoportban együtt töltött első napokban hogyan érezték magukat?
- ◆ Volt-e valami, ami zavarta Önt és/vagy gyermekét az ismerkedési szakaszban?
- ◆ Véleménye szerint jól érzi-e magát gyermeke az óvodában? Beszél-e otthon óvodai élményeiről?

A befogadási terv mellékletei³

- 1. Óvoda-nyitogató nap jelenléti íve, néhány mondat a tapasztalatokról**
- 2. Családlátogatási terv** (Anamnézis felvétele, fontos egyéb tudnivalók a gyermekről, az óvodakezdés napjának megbeszélése, anyás beszoktatást igényli-e a szülő, a látogatások időpontjai gyermekenként)
- 3. Az első szülői értekezlet jelenléti íve, jegyzőkönyve**
- 4. A gyermekek óvodába érkezésének menete** (Melyik gyermek mikor kezdi az óvodát?)
- 5. Kik éltek az anyás befogadás lehetőségével, tapasztalatok**
- 6. Befogadás összegzése, szülői értekezlet jegyzőkönyve, jelenléti ív, szülői kérdőívek**

³A befogadási terv a kiscsoportos éves tanulási tervezési program része

Az óvodanyitogató nap tapasztalatainak összegzése

Családlátogatási terv

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

.....csoport,nevelési év

Csoport létszám:

A családlátogatást végző óvónők, dajka:

Teendők: Anamnézis felvétele

Fontos egyéb tudnivalók a gyermekről

Az óvodakezdés napjának megbeszélése

Anyás beszoktatást igényli-e a szülő?

A látogatások időpontjai gyermekenként:

Az első szülői értekezlet jegyzőkönyve

Jelenléti ív:

Sárkeresztúri Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

SZÜLŐ ALÁÍRÁSA	SZÜLŐ ALÁÍRÁSA
1.	24.
2.	25.
3.	26.
4.	27.
5.	28.
6.	29.
7.	30.
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	

